

1 sreda, 02.06.2010.
2 [Otvorena sednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 ... Početak u 09.07h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasedanje.
7 Izvolite sestiti.
8 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude, ovo je predmet
9 IT-08-91-T, *Tužilac protiv Miće Stanišića i Stojana Župljanina*.
10 SUDAC HALL: [simultani prevod] Zahvaljujem sekretaru, želim dobro jutro
11 svima. Pre nego što svedoka uvedu u sudnicu, moramo da saopštimo jednu odluku.
12 G. OLMSTED: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Matthew Olmsted,
13 Joanna Korner i Crispian Smith u ime Tužilaštva.
14 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Slobodan
15 Zečević, Slobodan Cvijetić i Eugene O'Sullivan - Odbrana gospodina Stanišića.
16 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Igor Pantelić,
17 Dragan Krgović za Odbranu gospodina Župljanina.
18 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Hvala.
19 18. maja, Sudsko veće primilo je u spis u skladu sa pravilom 92ter, dve
20 izjave svedoka Iana Traynora, ali je odbilo da usvoji u spis 15 članaka koji su
21 sačinjavali deo paketa u skladu sa pravilom 92ter.
22 21. maja, Tužilaštvo je tražilo od Sudskog veća da ponovo razmotri
23 usvajanje u spis "barem konkretne članke u vezi sa kojima je gospođa Pidwell
24 postavljala pitanja gospodinu Traynoru" tokom njegovog svedočenja 17. i 18.
25 maja.
26 Podsećamo da Sudsko veće ima pravo diskrecije da ponovo razmotri
27
28
29
30

1 prethodnu odluku ukoliko je ukazano na jasnu grešku u zaključivanju ili ako je
2 nužno da se to učini kako bi se sprečila nepravda.

3 2. oktobra 2009. godine, Sudsko veće donelo je odluku u skladu s pravilom
4 92ter koja se odnosila na nekoliko svedoka, uključujući Iana Traynora. U toj
5 odluci, pošto je pregledalo dokumente koji su priloženi uz prethodno svedočenje
6 ovih svedoka, Sudsko veće smatralo je da "u skladu sa praksom ovog Suda, Sudsko
7 veće će prilikom usvajanja u spis prethodnih zapisnika i pismenih izjava nekog
8 svedoka u skladu sa pravilom 92ter, takođe usvojiti u spis sve propratne
9 dokumente, osim onih koji su navedeni jer se ovi dokazi smatraju jednom
10 celinom".

11 Prilikom usmenog saopštavanja odluke 18. maja, Sudsko veće nije uzelo u
12 obzir ovu prethodnu odluku, a nije imalo nameru da modifikuje ili promeni
13 prethodnu odluku koju je greškom previdelo. Ovo je očigledno bila greška u
14 rezonovanju, budući da utiče na legitimna očekivanja strana u postupku u vezi sa
15 posledicama prethodnih odluka.

16 Pošto je razmotrilo usmene podneske Tužilaštva i Odbrane u vezi s ovim,
17 Sudsko veće je većinom glasova, uz izdvojeno mišljenje sudije Harhoffa, odlučilo
18 da ponovo razmotri svoju usmenu odluku od 18. maja 2010. Stoga Sudsko veće
19 smatra da u skladu sa odlukom od 2. oktobra i s obzirom na razloge koji su tada
20 izneti posle usvajanja u spis pismenih izjava Iana Traynora u skladu sa pravilom
21 92ter i 15 propratnih članaka koji su deo paketa 92ter, takođe treba da budu
22 usvojeni u spis. Sudsko veće stoga usvaja ovih 15 članaka kao dokaze po pravilu
23 92ter.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala, sudija Delvoie. Sudija Harhoff,
2 izvolite.

3 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Ja se, uz sve dužno poštovanje, ne
4 slažem sa odlukom Sudskog veća da se u spis usvoji svih 15 članaka koje je
5 Tužilaštvo identifikovalo kao "neizostavna dokumenta" koja prate izjave svedoka
6 Iana Traynora. Sudsko veće je zaista usvojilo u spis ove članke u svojoj odluci
7 od 2. oktobra 2009. godine, kada je prihvatilo paket 92ter u vezi sa ovim
8 svedokom, koje je podnelo Tužilaštvo.

9 Po mom mišljenju, međutim, usvajanje u tako ranoj fazi, sedam meseci pre
10 svedočenja svedoka u sudnici, mora biti tumačeno sa prirodnim rezervama. Naime,
11 da propratni dokumenti ne treba da budu usvojeni u spis ukoliko informacije koje
12 sadrže u međuvremenu nisu bile dostavljene Sudskom veću, bilo putem usmenog
13 svedočenja svedoka ili putem drugih dokaza.

14 Usvajanje ovih 15 članaka u spis još u oktobru 2009. stoga je bilo i moglo
15 je samo da bude provizorne prirode.

16 Budući da propratni dokument treba usvojiti u spis samo uz prethodnu
17 izjavu ili svedočenje svedoka u slučaju da se oni još uvek smatraju neotuđivim
18 delom njegove izjave ili ranijeg svedočenja i to tek na kraju svedočenja

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 određenog svedoka u trenutnom predmetu.

2   Ukoliko naprotiv budu ponuđeni dokazi koji omogućavaju Sudskom veću da u
3 potpunosti uvaži sadržaj pismene izjave svedoka ili prethodnog svedočenja, onda
4 više nema potrebe da se propratni dokumenti usvajaju u spis jer se ne smatra da
5 oni više predstavljaju neotuđivi deo izjave ili svedočenja.

6   To je potkrepljeno i sudskom praksom ovog Suda, referirat ću ovde na
7 odluku od 3. novembra 2009. u predmetu *Tolimir*, i to 7. pasus ove odluke.

8   U ovom slučaju moje mišljenje je da svi relevantni delovi informacija koje
9 su sadržane u tih 15 članaka, a odnose se na dve izjave jesu nešto, što je u
10 toku svedočenja ovog svedoka, već izneto od strane svedoka ili je izneto u video
11 snimcima koji su mu prikazani. Meni se ne čini da i jedan od 15 članaka sadrži
12 informacije bez kojih izjave ovoga svedoka ne mogu da budu u potpunosti shvaćene
13 i Tužilaštvo stoga nije ni u kom smislu oštećeno ukoliko se ovih 15 članaka ne
14 usvoje u spis preko ovog svedoka.

15   Stoga je moje mišljenje da je odluka Sudskog veća od 18. maja 2010. bila
16 ispravna i da još uvek treba da važi.

17   SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala, sudija. Još jedno pitanje pre nego
18 što svedok uđe. Primili smo dodatni zahtev za zaštitne mere u vezi sa troje

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 svedoka. Dvoje od njih treba da se pojave u sudnici u sledećih 15-ak dana,
2 otprilike, s obzirom da je zakazani datum pojavljivanja ovih svedoka u skoroj
3 budućnosti, očekujemo i brze odgovore od Odbrane u vezi sa ovim molbama. Hvala.

4 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, možemo li to da saopštimo u
5 ponedeljak?

6 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Da. Hteo sam da kažem do kraja nedelje,
7 ako je moguće, ali sam zaboravio da u petak ne zasedamo. Dakle, ponedeljak bi
8 bio sasvim u redu. Hvala.

9 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Hvala.

10 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Molim da sada svedoka ponovo uvedete u
11 sudnicu.

12 [Svedok je pristupio svedočenju]

13 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Raduloviću.

14 SVEDOK: Dobro jutro.

15 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Verujem da će ovo biti poslednji put
16 prilikom ovog Vašeg pojavljivanja pred Sudom. Ja ću Vas podsetiti na svečanu
17 izjavu koju ste dali. Izvolite, gospodine Olmsted.

18 G. OLMSTED: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

19 SVEDOK: PREDRAG RADULOVIĆ [nastavak]

20 Dodatno ispituje g. Olmsted

21 P: Dobro jutro, gospodine Raduloviću.

22 O: Dobro jutro.

23 P: Na kraju jučerašnje sednice svedočili ste o reakciji rukovodstva SDB-a
24
25
26
27
28
29
30

1 na nivou MUP-a Republike Srpske u vezi sa informacijama koje su bile iznete u
2 Vašim obaveštajnim izveštajima. Treba nekoliko stvari da razjasnimo za zapisnik.
3 Pre svega, svedočili ste o tome da informacije o zločinima koji su se činili
4 protiv nesrpskog stanovništva nisu uspele da zadobiju interesovanje rukovodstva
5 Republike Srpske. Da li ste mislili na rukovodstvo Republike Srpske uopšte ili
6 samo na rukovodstvo SDB-a?

7 O: Isključivo sam mislio na rukovodstvo službi državne bezbjednosti,
8 odnosno nacionalne bezbjednosti jer iz naknadnih saznanja vidio sam da mnoge od
9 tih informacija nisu dospjele do političkog rukovodstva pa ni rukovodstva na
10 nivou centra službi bezbjednosti, odnosno MUP-a Republike Srpske, što me
11 uvjerava da je najveći broj takvih informacija zadržan na nivou mog prvog
12 pretpostavljenog šefa i drugopretpostavljenog šefa.

13 P: Drugo razjašnjenje, možete li da nam navedete neke primere zločina
14 protiv nesrpskog stanovništva koje je rukovodstvo SDB-a na nivou MUP-a Republike
15 Srpske pokušalo da minimizira 1992. godine?

16 O: Znači, kompletno sve što se dešavalo u... na području opštine Prijedor,
17 da ne nabrajam mjesta gdje su ti svi zločini počinjeni, ali mogu, zatim,
18 pokušalo se na određen način da minimizira i ono što se dešavalo na području
19 Banja Luke. Bilo je nekoliko likvidacija poznatih ljudi iz Banja Luke, odvođenja
20 bespovratnog, čiji leševi, odnosno zemni ostaci pravilnije rečeno, nisu ni do
21 danas pronađeni, tako da je, nemojte me pogrešno shvatiti, na svim područjima,
22 na područjima skoro svih opština bilo takvih slučajeva. I Kotor Varoša, i
23 Teslića, i Doboja, i već gdje sve nismo pisali, ali istovremeno mi smo pisali i
24 o zločinima koje su počinili Bošnjaci i Hrvati protiv srpskog stanovništva što
25 naravno ovde vidim da u spisima nema, ali ću Vam reći, identična je situacija
26 bila i u Zenici i u Sarajevu i... da ne kažem na svim po... na, na svim drugim

27
28
29
30

1 područjima o kojima smo pisali.

2 P: U vezi sa ubistvima u Korićanskim Stjenama, rekli ste da ste ministru
3 unutrašnjih poslova poslali informacije u vezi sa događajima koji su bili
4 povezani sa tim ubistvima preko Živka Bojića. Da li se sećate da li je bilo i
5 drugih slučajeva kada ste gospodinu Bojiću prenosili informacije u vezi sa
6 zločinima protiv nesrba sa idejom da on to prosledi ministru?

7 O: Gospodine tužioče, ja sam Vama rekao da sam ja nastojao da dam što više
8 informacija i saznanja o nekim zločinima koji su počinjeni na području Republike
9 Srpske gospodinu Živku Bojiću i Branku Radiću, vjerujući da će gospodin Živko
10 Bojić uspjeti zahvaljujući svom poznanstvu sa ministrom unutrašnjih poslova,
11 koliko sam ja raspolagao podacima, bili su ista generacija u srednjoj školi, da
12 će nešto od tih informacija, ili većinu tih informacija, proslijediti onako kako
13 sam mu ja dao. Koliko je on od toga uspio putem redovnog svog posla ili u nekim
14 drugim okolnostima prenijeti, meni uistinu nije poznato, ali znam da je na
15 događaj za Korićanske Stijene došla reakcija od strane ministra unutrašnjih
16 poslova. Imao sam prilike da vidim jednu generalnu, centralnu depešu u kojoj,
17 između ostalog, koliko se sjećam, traženo da se preduzmu sve aktivnosti vezano
18 za rasvjetljavanje tog slučaja u pogledu privođenja lica koja su to počinila,
19 obavljanje informativnih razgovora s njim i privođenje odgovornosti.

20 Naravno, to nije jedino o čemu sam ja razgovarao sa Živkom Bojić,
21 razgovarao sam i nekim drugim slučajevima kao i sa Brankom Ratić. Ako hoćete
22 mogu ih navesti jer se i nekih slučajeva i sjećam, dozvoljavam mogućnost da sam
23 nešto i zaboravio.

24 P: A logori i zatvori u Prijedoru, da li je i to bila tema o kojoj ste
25 razgovarali sa gospodinom Bojićem i očekivali od njega da to prosledi u
26 ministarstvo?

27

28

29

30

1 O: Gospodine tužioče, zasigurno znam da sam o tome razgovarao sa Živkom
2 Bojićem, opet, moram uvijek da kažem i sa Brankom Ratićem. U kojoj formi i u
3 kojem obimu sam ja to rekao, uistinu, ja sada ne mogu da se tačno prisjetim, ali
4 zasigurno nije bilo manje od onog što sam davao u pismenim oblicima, u pismenoj
5 formi, svojim pretpostavljenima.

6 Gospodine tužioče, da budem potpuno određen, ja sam sa gospodinom Živkom
7 Bojić razgovarao i o pojedinim pripadnicima iz specijalnog odreda za koje smo
8 raspolagali saznanjima da čine zločine, odnosno da čine krivična djela. Opet se
9 ograđujem od toga koliko je Živko Bojić koristio u svom radu ili u prenošenju
10 tih informacija drugima. Ja sam imao, a i sada ima bezgranično povjerenje u
11 poštenje, stručnost i kojegijalnost Živka Bojića. Evo, to je što ja mogu da Vam
12 kažem u ovom trenutku.

13 P: Dobro. A Vladimir Tutuš, da li je on, koliko je Vama poznato, prenosio
14 informacije o zločinima protiv nesrba, ministru?

15 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Izvinjavam se, ali imam prigovor. Mislim
16 da Vladimir Tutuš nikad nije bio pomenut u toku unakrsnog ispitivanja.

17 G. OLMSTED: [simultani prevod] Ali to nije važno jer se ovo odnosi na
18 prenošenje informacija do nivoa MUP-a Republike Srpske, čime ste se vrlo
19 detaljno bavili u toku unakrsnog ispitivanja. Ovo je samo još jedan aspekt tog
20 pitanja.

21 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Izvinite, gospodine Zečević, izvolite.

22 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, u toku glavnog ispitivanja nije
23 govoreno uopšte o Vladimiru Tutušu pa ako gospodin Olmsted kaže da je to neki
24 drugi aspekt onda je trebalo da se time bavi u toku glavnog ispitivanja.

25 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodin Zečević je na drugi način
26
27
28
29
30

1 postavio pitanje koje sam se ja spremao da postavim, gospodine Olmsted. Ovo je
2 Vaše dodatno ispitivanje, gospodine Olmsted, podsećam Vas na to. Zašto su
3 detalji u vezi sa ovim konkretnim licem koje, kako je gospodin Zečević rekao,
4 nije pomenuto u glavnom ispitivanju, sada važni?

5 G. OLMSTED: [simultani prevod] To nije pokrenuto u glavnom ispitivanju jer
6 se nije govorilo o tome jesu li informacije bile prenošene uz lanac
7 komandovanja. To se kao pitanje javilo u toku unakrsnog ispitivanja tako da
8 Tužilaštvo sada ispituje načine na koje su informacije, čak i alternativne
9 načine na koje su informacije stizale do nivoa MUP-a Republike Srpske. To je
10 samo još jedan primer.

11 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Dobro. Možda možete da postignete svoj
12 cilj tako što ćete preformulisati pitanje?

13 G. OLMSTED: [simultani prevod] Vrlo dobro.

14 P: Pomenuli ste Živka Bojića a takođe i gospodina, čini mi se Ratića, koji
15 su prenosili informacije ministru. Da li je bilo još nekoga u Službi javne
16 bezbednosti ko je takođe prenosio informacije vezano za zločine protiv nesrpskog
17 stanovništva uz lanac komandovanja naviše?

18 O: Gospodine tužioče, ja nikad nisam reko da je gospodin Ratić prenosio
19 ministru unutrašnjih poslova informacije. Gospodin Ratić je bio na direktnoj
20 vezi organima vojne bezbednosti i Radovanu Karadžiću, tako da zasigurno znam da
21 nije baš bio u velikoj ljubavi što se tiče ministra unutrašnjih poslova, odnosno
22 Ministarstva unutrašnjih poslova jer je Ministarstvo unutrašnjih poslova imalo
23 određena... određene zamjerke na njegov rad i on je izbjegavao kontakte sa
24 Službom javne bezbednosti upravo zbog toga što je znao da određene njegove
25 aktivnosti ministarstvo je željelo da stavi pod kontrolu koje objektivno nije
26 bilo.

27

28

29

30

1 P: U redu je. Dobro je, gospodine Raduloviću. Dođimo do mogega pitanja ako
2 nije gospodin Ratić. U redu. Ali je li osim Živka Bojića bio još netko iz
3 sektora javne sigurnosti ko je prenosio informacije uz zapovjedni lanac, a u
4 vezi sa zločinima nad nesrbima?

5 O: Da ja budem konkretan, ja znam da sam o zločinima nad nesrbima najčešće
6 razgovarao sa Živkom Bojić iz Javne bezbjednosti, povremeno sa gospodinom
7 Vladimirom Tutušem i tu se završava moja spoznaja o tome da li su oni ili nisu
8 prenosili to dalje, ja zaista o tom se ne mogu izjasniti. Ja sam Vam samo
9 govorio da sam vezano za neke događaje vidio da Ministarstvo unutrašnjih poslova
10 reaguje. Da li je to samo zahvaljujući tome što je Živko Bojić, Vladimir Tutuš
11 ili Stojan Župljanin ili neko drugi obavještavao Ministarstvo, ja o tome ne mogu
12 davati izjavu.

13 P: Ali oni su došli k Vama, je li tako? Došli su k Vama da bi prikupili
14 informacije koje bi trebali prenijeti dalje. Sad, jesu li to učinili ili nisu,
15 to je druga stvar.

16 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Stvarno mi je žao, ali možete li nas
17 uputiti gdje je to?

18 G. OLMSTED: [simultani prevod] Opet, ovo se odnosi opet na komunikaciju.

19 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Oprostite, stvarno mi je žao, časni Sude,
20 ali ovo je pogrešno tumačenje cijeloga iskaza svjedoka. Ja nisam ni u jednom
21 trenutku svjedoka čuo da o tome govori, uopće.

22 SUDIJA HALL: [simultani prevod] U svakom slučaju, gospodine Olmsted, ja
23 mislim da ste Vi postigli ono što ste htjeli, jer svjedok je objasnio da je

24

25

26

27

28

29

30

1 dobio informaciju, da zna da je određene korake MUP poduzeo no da ne zna što je
2 s tim bilo dalje. Idemo dalje. Odnosno... trebao bih reći, on nije u mogućnosti
3 svjedočiti potvrdno o tome što se dogodilo.

4 G. OLMSTED: [simultani prevod] Ali ne radi se o tome da li je tamo ta
5 informacija došla, ali svrha njihovog dolaska k njemu je bila prikupljanje
6 informacija. Sad, jesu li oni što učinili s tim dalje, to je druga stvar. No,
7 idem dalje. Ja bih ukratko htio...

8 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Trenutak, molim Vas. Samo jedan ispravak u
9 zapisniku. Na 10. stranici u 6. retku zabilježeno je Slobodan Župljanin, a
10 svjedok je rekao Stojan Župljanin.

11 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala.

12 SVEDOK: Ako mogu, gospodine tužioče, kontakti između mene i Živka Bojića
13 bili su neposredni kontakti i nije bilo nikakve obaveze uzajamne da on dolazi
14 meni ili ja njemu. Mi smo se maltene svaki dan susretali u zgradi, on je radio
15 na 2., a ja na 4. spratu i s obzirom na naše prijateljstvo, kolegijalnost,
16 poštovanje koje sam ja iskazivao prema njemu, ja sam u tim komunikacijama
17 razmjenjivao i ono što sam vidio, zapazio, čuo tako da ja njemu nisam nikada
18 dostavljao bilo kakve pismene tragove, a ni on meni, tako da budem do kraja
19 precizan.

20 G. OLMSTED: [simultani prevod]

21 P: U redu je. Sada ćemo prijeći na jednu drugu temu. Htio bih ukratko
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pojasniti neke stvari u vezi s Vašim susretom s Mićom Stanišićem 1999. godine u
2 hotelu "Intercontinental". To je na stranici zapisnika 11016. Da li je gospodin
3 Stanišić tvrdio da nije vidio nijedan od Vaših obavještajnih izvještaja ili ne
4 njih sve?

5 O: Prvo da se korigujem, kasnije kad sam malo premotao film, to je bilo
6 ipak nakon smrti, odnosno pogibije Željka Ražnjatovića, to bi onda moglo bit'
7 2000. a ne 1999. godine i to je, sjećam se dobro da je bio hladan zimski period,
8 da ne govorim o detaljima kojih se sjećam jer su nebitni, ali je bitno da je to
9 bio prvi moj neposredni kontakt, susret sa gospodinom Mićom Stanišić, koji je
10 ovde u sudnici i nakon...

11 P: Dopustite da Vas prekinem, zato što bih htio ovo riješiti što je moguće
12 brže. Još jednom, je li gospodin Stanišić za vrijeme tog razgovora tvrdio da
13 nije vidio nijedan Vaš izvještaj ili da nije vidio sve Vaše izvještaje? To je
14 sve što hoću od Vas čuti.

15 O: A onda ću ja biti vrlo kratak. Rekao je da za većinu stvari o kojim smo
16 razgovarali uopšte nije bio informisan. A sad, šta je većina, to je stvar
17 njegove ocjene. Ja znam da je čovjek rekao da većinu stvari o kojim smo
18 razgovarali nije znao, nije saznao, nije informisan, a neke je stvari po prvi
19 puta čuo od mene tad.

20 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude. 12. stranica, 13.
21 redak, mislim da je svjedok rekao da ne zna, da je rekao da nije znao za većinu
22 njih.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. OLMSTED: [simultani prevod]

2 P: Je li tako, gospodine Raduloviću, rekao je da ne zna za većinu stvari?
3 Samo "da" ili "ne".

4 O: Da, tako kako ste Vi rekli. Da.

5 P: Dobro. Sjećate li se na osnovi toga razgovora sa Stanišićem o kakvim je
6 zločinima na nesrbima on dobio informaciju putem obavještajnih kanala?

7 O: Gospodine tužioče, to je se desilo prije 11 godina, razgovor je
8 relativno trajao dugo i ja se ne mogu sjetiti pojedinačno o kojim smo
9 slučajevima razgovarali ali se sjećam da smo dodirivali skoro sve slučajeve o
10 kojima je bilo riječi u mom svjedočenju pred ovim Sudom, naravno u daleko
11 skraćenijoj verziji tako da, on... moj utisak je... moj utisak je da je čovjek
12 uistinu bio nedovoljno informisan, u najmanju ruku rečeno.

13 P: Da bismo Vam osvježili sjećanje, pogledajmo paragraf 28. Vaše pisane
14 izjave.

15 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Jako mi je žao, časni Sude, ali mi smo u
16 ovakvoj situaciji s pisanom izjavom već bili za vrijeme unakrsnog ispitivanja. O
17 ovoj se konkretno temi nije govorilo. Ono što gospodin Olmsted sad hoće, on hoće
18 osvježavati pamćenje svjedoku, a nije mu to pitanje postavio na glavnom
19 ispitivanju. Ja iskreno mislim da ovo dovodi Odbranu u takvu situaciju koja je,
20 po mom mišljenju, nepravilna.

21 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Osim toga, gospodine Zečeviću, ja bih
22 pomislio da ovo izravno proizlazi iz onoga čime se bavilo u unakrsnom
23 ispitivanju, a u vezi s tim sastankom kojega je svjedok navodno imao, susretom
24 kojega je svjedok navodno imao s gospodinom Stanišićem. Ovo... ova stvar
25 svjedoka, čak kada odvjetnik traži, kada tužitelj traži da pogleda svoju izjavu

26

27

28

29

30

1 pa onda ponovi pitanje, o tome smo naravno već raspravljali.

2 Gospodine Olmsted, izvolite.

3 G. OLMSTED: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

4 P: Gospodine Raduloviću, pročitajte molim Vas za sebe 28. paragraf pa kad
5 budete gotovi, postaviću Vam pitanje.

6 O: Pročitao sam.

7 P: U redu. Htio bih se usredotočiti na ovaj razgovor s gospodinom
8 Stanišićem. Dakle, iz toga razgovora Vi ste mogli ustanoviti da je on znao, da
9 je saznao iz Vaših obavještajnih informacija, za /?o/ zločinima koji su učinjeni
10 nad nesrbima. Možete li nam kazati što je on znao, odnosno što ste mogli
11 razaznati za kakve je zločine znao?

12 O: Gospodine tužioče, ja sam sad pažljivo pročitao i vidim da sam
13 apsolutno ponovio sad, danas ono što sam Vama rekao. Ne znam ja kako Vi shvatate
14 i razumijete i kako ste naveli u ovoj izjavi koju sam ja potpisao, ali je
15 navedeno onako kako sam ja u suštini rekao da sam saznao tada iz razgovora s
16 njim da je on znao za događaje u Prijedoru, u Tesliću, jer su to... Doboju, jer
17 su to bili opšte poznati slučajevi i događaji koje je mogao znati svako ko je
18 živio u Republici Srpskoj, pa bi zaista za mene bilo, kao operativca, veliko
19 razočarenje da Mića Stanišić nije čuo za ove slučajeve.

20 Mi smo govorili o slučajevima i u Prijedoru i u Tesliću i Doboju i na
21 drugim mjestima u tom razgovoru 2000. godine i to smo govorili o slučajevima kao
22 o događajima bez posebnog analiziranja kako je do istih došlo, ko su akteri
23 istih i o posljedicama koje su nastale zbog takvih događaja. Generalno je bilo
24 shvatanje njegovo, a i moje, da on nije bio o tim događajima, blagovremeno

25

26

27

28

29

30

1 informisan. To je ono na čemu ja apostrofiram jer sam vidio da čovjek nije znao
2 da smo mi napisali 2 dana prije informaciju događaja u Brodu. Da nije znao da je
3 do odlaska one komisije, ili već kasnije kad je saznao, bilo zločina u
4 Keratermu, u Omarskoj, u Briševu, da ne nabrajam sva mjesta.

5 Ja nisam rekao da je on imao informacije da se to desilo, ali sam ja
6 shvatio da on nije imao blagovremene i potpune informacije. I to je ono što ja
7 sam Vama rekao i ranije što Vam kažem i sada i što je na određen način bila
8 zamjerka ovoj mojoj izjavi jel /sic/ ova izjava ne oslikava sve ono što smo mi o
9 pojedinim događajima razgovarali, gospodine tužioče, sa Vama ili sa drugima, jel
10 /sic/ ja nikad u suštini ne govorim o posljedicama bez uzroka i ne govorim u
11 skraćenim verzijama, jer ovo su vrlo osjetljive stvari o kojima ja pokušavam
12 uvijek dati potpuno mišljenje.

13 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Samo jedno pojašnjenje u zapisniku, molim.
14 Na 15. stranici u 7. retku, mislim da je svjedok rekao: "Nikada ne govorim o
15 posljedicama bez uzroka."

16 G. OLMSTED: [simultani prevod] Mislim da sam i ja tako čuo.

17 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Al' zapisano je: "bez učinaka". Zato sam
18 ustao.

19 G. OLMSTED: [simultani prevod]

20 P: Je li tako bilo gospodine Raduloviću, da ili ne?

21 O: Da. Kako je ispravio gospodin Zečević.

22 P: U redu. Hvala. Kada pogledate taj paragraf iz Vaše izjave, možete li -

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Olmsted, zar niste otišli
2 onoliko daleko koliko ste mogli? Idemo dalje. Postavili ste pitanje, dobili ste
3 odgovor. Vaše tumačenje dokumenta u vezi s kojim svjedok si osvježava pamćenje
4 na kraju krajeva, nije ni ovdje ni tamo. Svjedok je dokument pogledao, odgovorio
5 Vam je na pitanje. Idemo dalje.

6 G. OLMSTED: [simultani prevod]

7 P: Znete li koliko je često 1992. godine Mićo Stanišić putovao u Beograd?
8 Ako ne, samo recite da ne znate.

9 O: Reću Vam. Reću Vam. Ja ne znam koliko sam ja puta putovao u Beograd, a
10 tek da znam koliko je puta putovao ministar unutrašnjih poslova i kojim
11 povodima, zaista Vi mene previše precjenjujete. Ja sam samo jedna persona, jedna
12 ličnost koja je imala relativno mali broj operativaca i mislim da i s onim što
13 smo -

14 P: U redu. U redu, ako ne znate samo nam recite da ne znate pa idemo
15 dalje.

16 Obrana Vam je također postavila nekoliko pitanja u vezi s time, u vezi s
17 Vašim izvještajima gospodinu Župljaninu. Prvoga dana Vašega iskaza postavljeno
18 Vam je pitanje o tome kako je Župljanin dobivao informacije iz Vaših izvještaja.
19 Vi ste na stranici 10731 dali odgovor: "Stojan Župljanin, načelnik, dobivao je
20 naše izvještaje i informacije preko Vojina Bere i Nedeljka Kesića. Koliko ja
21 znam, to se radilo na stručnim sastancima ali nisam siguran jesu li sve

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 informacije ili jedan dio informacija dolazile do Stojana Župljanina. Ja znam da
2 je u vezi s nekim događajima, da sam izravno, odnosno direktno stupao u kontakt
3 sa Župljaninom." Dalje ste govorili na stranici 10731: "Sve situacije u kojima
4 je došlo do zloupotrebe drugih struktura organa policije ili vojske, ili zločina
5 koje su te strukture učinile, osim pisanog izvještaja, ja sam nastojao
6 informirati gospodina Stojana Župljanina i usmeno." Što je u skladu sa ranijim
7 izjavama koje ste davali. Da li Vi stojite pri tim odgovorima?

8 O: Da. Da i molim Vas da bude krajnje jasno. Ja sam naveo 6 ili 7
9 slučajeva za koje se sjećam da sam usmeno komunicirao sa Stojanom Župljaninom sa
10 čim hoću da Vam kažem da tih 6 ili 7 sedam slučajeva, mogu ih nabrojati ponovo,
11 ne znači da sam ja o svim događajima i svim slučajevima usmeno komunicirao sa
12 Stojanom Župljaninom. U kritično vrijeme nekih događaja znam čak da Stojan
13 Župljanin nije ni bio u Banja Luci, da je bio zauzet na ratištu kod Orašja, tako
14 da shvatite da moje komunikacije nisu bile sa Stojanom Župljaninom česte koliko
15 Vi mislite.

16 P: Jeste li Vi znali, jesu li službenici srbijanske državne bezbjednosti
17 stupali u kontakt s gospodinom Župljaninom ponekad, a u vezi s informacijama
18 koje su bili u Vašim izvještajima grupe *Miloš*?

19 O: Gospodin Marko Lazović mi je rekao da je vezano za neka naša saznanja
20 razgovarao sa Stojanom Župljaninom. Marko Lazović, iz Službe državne bezbednosti
21 Srbije.

22 P: Vi ste u nekoliko navrata na unakrsnom ispitivanju kazali kako smatrate
23 da Vojin Bera nije prosljeđivao sve Vaše informacije nadređenima. Prvo, možete
24 li nam objasniti zašto Vi to nikada niste spomenuli u doba kada su ljudi iz

25

26

27

28

29

30

1 Tužiteljstva ovoga Suda s Vama vodili razgovore?

2 O: Niste me nikad ni pitali, a da Vam pravo kažem, nisam ni osećao potrebu
3 da ja sâm se namećem, ali ako ja, gospodine tužioče, ovde javno svjedočim o tom,
4 pa zar mi nije bilo lagodnije da Vam to kažem u nekoj hotelskoj sobi nego ovako
5 javno pred, da kažem, čitavim svijetom? Znači, ja sam Vama rekao, a možete naći
6 i u zapisima, da je, da smo izbjegavali, da smo izbjegavali konflikt sa Vojinom
7 Berom. Ne znam da li je to dovoljno jer sam i druge... na druge stvari ukazivô
8 kad je u pitanju Vojin Bera.

9 P: Ako ja Vas dobro razumijem, Vi niste otkrili taj problem da Bera ne
10 komunicira s nadređenima sve negdje do pred kraj ili čak poslije oružanog
11 sukoba, je li tako?

12 O: Na koji oružani sukob mislite? Gospodine tužioče nije mi jasno Vaše
13 pitanje. Ja sam Vam rekao da u samom s... Mogu li odgovorit tačno? Molim Vas,
14 ovo je pitanje istine i ja moram odgovorit. Gospodine tužioče, mi smo znali
15 prije nego što smo počeli sa operativnim radom kao grupa *Miloš*, ko otprilike...
16 kako se ponaša. Znali smo da je prvi čovjek iz Službe državne bezbjednosti,
17 tadašnje, u Banja Luci koji je potpisao pristupnicu za SDS bio Ivan Figurek.
18 Znali smo da je vrlo blizak toj ideji Vojin Bera. Znali smo da je narcis, znali
19 smo da je čovjek koji ne posjeduje moralne i druge...

20 P: Gospodine Raduloviću.

21 O: ... molim Vas... kriterije i to sam Vam rekao na početku, zato smo ga
22 izbjegavali.

23 P: Vrijeme je ograničeno, ja bih se stvarno koncentrirao na pitanje. Mi
24 znamo da je Vojin Bera bio član SDS-a, ali htio bih čuti od Vas, dakle, koje je

25

26

27

28

29

30

1 to vrijeme bilo kada ste Vi saznali da gospodin Bera Vaše informacije ne šalje
2 dalje uz zapovjedni lanac? Je li to bilo u vrijeme kada ste Vi pisali svoje
3 izvještaje, ili ste Vi za to saznali tek negdje 1995., 1996., negdje u to
4 vrijeme?

5 O: Kasnije. Znači u to vrijeme poslije, poslije događaja smo saznali da ne
6 šalje, ako sam Vas pogrešno razumio ja se izvinjavam tužioče, znači mi smo
7 saznali da Vojin Bera nije slao blagovremeno i potpuno naše informacije
8 cjelovite tek kada je rat okončan, a apsolutno potpuno sam to shvatio tek iz
9 razgovora koje sam imao naknadno i sa gospodinom Stojanom Župljaninom, i koje
10 sam imao sa gospodinom Mićom Stanišić, i zašto da Vam ne kažem, i sa Jovicom
11 Stanišić, nakon njegovog prvog izlaska iz pritvora i povratke u Beograd. Ja sam
12 tek tada kao operativac saznao da sve /sic/ trojica nisu dobijale... dobijala
13 potpune informacije i nisu blagovremeno dobijala informacije one koje je slala
14 grupa *Miloš*.

15 P: Dakle, cijeli taj problem neprosljeđivanja informacija, nikad se dakle
16 o tome nije razgovaralo na sastancima s gospodinom Kesićem ili Župljaninom, na
17 primjer, recimo kada ste Vi pitali jesu li dobili Vaš izvještaj, a oni bi
18 kazali, ne nismo nikada dobili taj izvještaj, nikad ga nismo vidjeli. Nikad se
19 tako nešto nije pojavilo na tim sastancima kao tema?

20 O: Gospodine tužioče, meni ni na kraj pameti nije bilo da je neko
21 zadržavao informacije i da ih nije slao redovnim putem onako kako su napisane od
22 strane grupe *Miloš*.

23 A još... a još nešto - ja nikada, ja nikada niti bilo ko od članova grupe
24 *Miloš*, nije prisustvovao ni jednom sastanku kolegija stručnog na nivou Službe

25

26

27

28

29

30

1 nacionalne bezbjednosti i službi centra službi bezbjednosti, a nikada nismo bili
2 na Palama u Službi nacionalne bezbjednosti ni u Ministarstvu unutrašnjih poslova
3 na Palama gdje bi o ovom problemu bilo kad ili bilo s kim razgovarali.

4 P: Gospodine Raduloviću, jeste li Vi 1992. direktno izvještavali gospodina
5 Kesića, a da se niste služili, da nije to išlo preko gospodina Bere?

6 O: Tačno, o pojedinim događajima.

7 P: Imali ste priliku pregledati kako ste kazali više od 1000 stranica
8 Vaših izvještaja iz 1992. Da li jedan od tih izvještaja izgleda kao da je netko
9 nešto tu dirao, mijenjao?

10 O: Ne mogu se izjasniti na te okolnosti, ali ja mogu da kažem da sam
11 pregledao iz 1992. onoliko stranica kolko ste mi Vi ustupili, mislim da je
12 negdje oko 1200.

13 P: Kako ste rekli, mada su neki izvještaji nedostajali, biste li se
14 složili da je značajan broj tih izvještaja držan u CSB-u čak i poslje sukoba
15 kada je Tužiteljstvo ovoga Suda zaplijenilo te izvještaje, uključujući i
16 nekoliko izvještaja o kojima smo postavljali pitanja na ovome suđenju?

17 O: Mogu da pretpostavim i mogu da se usaglasim sa ovom Vašom
18 konstatacijom.

19 P: Prešao bih na sljedeću temu. Htio bih postaviti nekoliko pitanja o
20 nečem što ste svjedočili u unakrsnom ispitivanju o scenariju temeljem kojega su
21 nesrbi se iseljavali iz gradova u kojima je živjelo mješovito stanovništvo
22 neposredno prije granatiranja tih gradova od strane nesrpskih oružanih snaga.

23 Ja nisam baš najbolje razumio, da li to znači da ljudi koji nisu bili
24
25
26
27
28
29
30

1 srpske nacionalnosti su odlazili iz gradova mješovitoga sastava pod kontrolom
2 bosanskih Srba samo kako bi omogućili nesrpskim snagama da te gradove
3 granatiraju?

4 O: Ne, obratno. Shvatili ste, shvatili ste, napravili ste zamjenu teza.
5 Iseljavali su Hrvati i Bošnjaci sa tih teritorija da bi se sa hrvatskih i
6 bošnjačkih teritorija mogli granatirati ti dijelovi gradova i rekao sam Vam
7 specifikum Bosanskog Broda, Teslića i nabrojao sam, a mogu nabrojati i druga
8 mjesta. Znači, da su Hrvati odlazili tu gdje su živjeli zajedno sa Srbima, a
9 nakon toga usljedila je, usljedilo je granatiranje bilo sa područja Hrvatske ili
10 dijelova koje su držali Hrvati. Identično se dešavalo i kad su u pitanju
11 Bošnjaci. Čak na te okolnosti bilo je i privođenja Srba za koje se
12 pretpostavljalo da direktno navode granate Hrvatskih oružanih snaga i bošnjačkih
13 strana, bošnjačke strane, a koji su prije toga došli kao izbjeglice na stranu
14 pod kontrolom Srba.

15 P: Možda niste dobro razumeli moje pitanje. Jasan mi je taj scenario koji
16 ste nam opisali, ali moje pitanje odnosilo se na motive. Da li je nesrpsko
17 stanovništvo napuštalo to stanovništvo /?općine/ samo da bi omogućilo srpskim
18 snagama da granatiraju te gradove sa mešovitim stanovništvom ili su imali i neke
19 druge razloge da ih napuste? Mislím na te gradove sa mešovitim življem.

20 O: Gospodine tužioče, ako iselite pripadnike svog naroda, onda možete
21 imati takozvane "neselektivne ciljeve". Možete pucati kud hoćete i kako hoćete,
22 bilo gdje da padne ta granata Vi ste postigli određen dobitak jer ste uništili
23 nešto što je pripadalo neprijateljskoj strani.

24 P: /?Mislím/ da još uvek niste dobro razumeli moje pitanje. Možda bih
25 mogao da Vam pokažem jedan dokument.

26

27

28

29

30

1 G. OLMSTED: [simultani prevod] Ako bismo mogli da vidimo P1399 na ekranu,
2 molim.

3 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Molim zastupnika da ponovi broj
4 dokumenta.

5 G. OLMSTED: [simultani prevod] Da. Reč je o dokumentu P1399.

6 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Možete li nam navesti broj razdelnika,
7 gospodine Olmsted?

8 G. OLMSTED: [simultani prevod] Mislim da je... samo moram da pogledam
9 svoje beleške. Mislim da je reč o razdelniku 33. Dakle, to je 65ter, 2837.
10 Mislim da je to dokument koji je već ranije usvojen u spis. Izvinjavam se, ne,
11 ipak je reč o dokumentu P1345. Ja sam pogrešio.

12 P: Ovo je izveštaj grupe Miloš koji nosi datum 11.07.1992. Tu se govori o
13 dve struje u SDS-u na području Doboja kao i u nekim opštinama u Bosanskoj
14 krajini, jedna je umerenija dok je druga "razvijala ideju o etnički očišćenoj
15 sredini i nije prezala od toga da pribegne bilo kakvim sredstvima koja su
16 neophodna za postizanje tog cilja." Možete li nam reći u kojim opštinama u
17 severnoj Bosni i Bosanskoj krajini ova druga struja bila vidna?

18 O: Ja mogu nabrojati opštine sve gdje je to bilo izrazito, da ih sad ja ne
19 selektiram prema geografskim, geografskom opredjeljenju. Znači, Prijedor, Doboj,
20 Teslić, Ključ, Sanski Most. Ne znam da l' Vam treba više?

21 P: A Prijedor? A pomenuli ste Prijedor, izvinite. Ovdje mi je nešto drugo
22 odvrátilo pažnju.

23 G. OLMSTED: [simultani prevod] Sada su mi rekli da je ustvari dokument
24 koji nam treba P1388. Mislim da imamo odgovarajuću verziju na srpskom jeziku ali
25 verzija na engleskom je iz nekog razloga pogrešna.

26 P: Gospodine Raduloviću, Vi ste upotreбили izraz "etničko čišćenje" šta
27
28
29
30

1 pod tim podrazumevate?

2 O: Pazite, ja znam šta je teorijsko tumačenje toga ali ću Vam ja reći kako
3 ja shvatam i kako je to praktično se dešavalo. To znači, pripadnici jednog
4 naroda, jedne nacionalne ili vjerske skupštine... skupine, kada se protjeruju sa
5 jednog mjesta na drugo mjesto, sa jedne teritorije na drugu teritoriju
6 isključivo zbog pripadnosti svoje nacionalne ili vjerske, određenoj skupini.

7 P: Što se tiče Teslića, u toku svedočenja ste pomenuli da nije bilo većih
8 oružanih sukoba na području ove opštine pre nego što su miće stigle na
9 teritoriju ove opštine. Možete li nam reći kada su u toku 1992. godine nesrpske
10 snage granatirale grad Teslić?

11 O: Čitavu 1992. godinu sa dve lokacije. Jedna lokacija je sa područja
12 Tešnja, znači to je poprilično duga granična linija između Teslića i Tešnja i
13 druga lokacija sa koje je bilo svakodnevno granatiranje područje Slatine i
14 Komiš... Komušine na tom području je živjelo u jednoj kompaktnoj cjelini, nije
15 bilo nikakvog drugog stanovništva, oko 10.000 građana hrvatske nacionalnosti,
16 oni su bi u vezi sa Žepčem. Doturali su logistiku iz Žepča i odatle su
17 svakodnevno granatirali područje Banje Vručice, jednog lječilišta, i područje
18 grada Teslić. Od tih granatir... od tih -

19 P: Dobro. Ja bih se u svom pitanju usmerio ipak na nešto određeno. Rekli
20 ste da je do tog granatiranja grada Teslića dolazilo u toku 1992. Ja bih hteo da
21 se usredsredimo na sam grad i na mešovitu sredinu. Možete li da nam navedete
22 mesec ili niz meseci u toku kojih je sam grad granatiran?

23 O: Znači, juni, juli zasigurno, a o ostalom vremenskom granatiranju ne bih
24 se želio izjašnjavati s obzirom da nisam bio prisutan na području Teslića, a
25 vezano za granatiranje u junu i julu, postoje i zapisnici sa uviđaja s obzirom

26
27
28
29
30

1 da je od granatiranja bilo i smrtno stradalih.

2 P: Da li je moguće da je nesrpsko stanovništvo napuštalo Teslić zbog
3 aktivnosti mića u samom gradu?

4 O: Naravno.

5 P: A što se tiče Doboja, mislim samo na grad sada, a ne na celu opštinu,
6 Da li su nesrpske snage granatirale grad Doboje pre ili posle srpskog zauzimanja
7 grada?

8 P: Posle zauzimanja. Znači, ne prije zauzimanja kad je prešla vlast u
9 srpske ruke, kako hoćete, ja mogu se i drugačije izraziti, ali mislim da je
10 jasno, znači, bilo je učestalo, učestalo granatiranje sa područja koje je
11 zauzimala bošnjačka vojska, a ono se nalazilo nedaleko; faktički, centar Doboja
12 je bio udaljen od prvih borbenih linija dva i po kilometra.

13 P: Dobro. Nisam hteo ni da Vas pitam ništa u vezi sa detaljima oko
14 konkretnog granatiranja već samo neka opšta pitanja o tome. Da li je moguće
15 gospodine Raduloviću, da je dolazak Crvenih beretki u specijalni odred policije
16 u Banja Luci bio motiv koji je naveo nesrpske snage da tako nešto učine?

17 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Olmsted, zar ne tažite da
18 izvlači neki zaključak? Na kraju možete da iznesete svoje konačne tvrdnje
19 ukoliko mislite da je to od pomoći Sudskom veću, ali pošto sam Vas sad već i
20 prekinuo, zamolićemo Vas i da privodite kraju svoje unakrsno ispitivanje.

21 G. OLMSTED: [simultani prevod] U redu. Sada ću promeniti temu.

22 P: kada je reč o gradu Banja Luci, da li su nesrpske snage tokom 1992.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 granatirale sam grad Banja Luku?

2 O: Ne, nemam takvih saznanja.

3 P: Da li su nesrpske snage granatirale grad Sanski Most 1992?

4 O: Nisam dovoljno informisan, ali mislim da jesu.

5 P: Da li su tokom 1992. godine nesrpske snage granatirale grad Kotor Varoš

6 - ne druga mesta u toj opštini - već samo... sam grad?

7 O: Bila /sic/ je razmjene artiljerijske vatre sa pozicija Večića u pravcu

8 grada.

9 P: Da li je osnovni razlog zbog koga je nesrpsko stanovništvo napustilo

10 grad Kotor Varoš bio da se omogući granatiranje ili su oni na osnovu

11 obaveštajnih informacija koje ste imali oni napuštali grad iz drugih razloga?

12 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Pa to je zaključak, zar ne?

13 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] To nije iz unakrsnog ispitivanja.

14 G. OLMSTED: [simultani prevod] Pa to je dodatno, glavno ispitivanje. Ovo

15 pitanje pojavilo se u toku unakrsnog ispitivanja i Sudsko veće postavilo je neka

16 pitanja. Mi pokušavamo da razjasnimo odkuda da se to desilo da je nesrpsko

17 stanovništvo napuštalo ovu opštinu i to pre granatiranja. Da li su to učinili da

18 bi omogućili razaranje grada u kome su ostali samo Srbi, to želimo da vidimo da

19 utvrdimo jeli postojao takav obrazac ili ne.

20 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Izgleda da je problem sa Vašim pitanjem u

21 tome što Vi nešto navodite.

22 G. OLMSTED: [simultani prevod] U redu. Preći ću na nešto drugo.

23 P: Želeo sam da samo na kratko govorimo i o komandama u određenim

24 gradovima. U opštinama gde su postojale gradske komande, da li su načelnici

25

26

27

28

29

30

1 SJB-a bili pripadnici tih komandi?

2 O: Ako mislite na komandu grada, svaki načelnik policijske stanice bio je
3 podređen komandi grada i bio je u komandi grada, gdje su bile te komande grada
4 osnovane. Ja znam određena područja, jer faktički, načelnik policijske stanice
5 odgovarao je komandi grada i bio je, kako se to kaže terminom, pretpotčinjen
6 komandantu grada.

7 P: Komandant grada je u ovim opštinama, ili on lično, ili neki predstavnik
8 komande grada, bio i član Kriznog štaba, je li tako?

9 O: Naravno.

10 P: Zar svrha postojanja komandi gradova nije bila da koordiniraju
11 aktivnosti Srpskih oružanih snaga u gradovima gde su postojali garnizoni i gde
12 je bilo više -

13 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Postavite pitanje ponovo, preformulišite
14 ga, molim Vas.

15 G. OLMSTED: [simultani prevod] Hoću.

16 P: Zar uloga ovih komandanata gradova nije bila da koordiniraju -

17 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] U redu, pa pitajte direktno, koji je bio
18 razlog postojanja komandanta grada, naravno ako svedok to zna.

19 G. OLMSTED: [simultani prevod] U redu.

20 P: Koja je bila svrha postojanja komandanta grada?

21 O: Ja moram da konstatujem da se ja sve više i više pretvaram u uslovno
22 rečeno, nekog eksperta, ali imajući u vidu da ovo znam, ja ću Vam odgovoriti,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 iz poštovanja i Suda i Vas. Znači, komanda grada je stvarala lokalne, oružane
2 formacije za odbranu teritoriju... teritorije tog grada. Znači, stvarala je,
3 kako od pripadnika vojske, tako je u sastav uključivala i aktivni rezervni
4 sastav policije. Bukvalno, da još jednom zaključim, komandant grada imao je
5 pravo bez saglasnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, Centra službi
6 bezbjednosti Banja Luka, da mobiliše i da uputi rezervni i aktivni sastav na
7 određene aktivnosti, zadatke, a da o tome ne mora informisati načelnika Centra
8 službi bezbjednosti, niti ministra unutrašnjih poslova.

9 P: Treba to da razjasnimo samo, hoćete li da kažete da SJB-ovi nisu uopšte
10 izveštavali CSB zato što su sada postojale komande grada, da li to kažete?

11 O: Ne kažem, to Vi izvodite pogrešne zaključke. Ja iznosim činjenice, a ja
12 nigdje nisam rekao da radnici Službe javne bezbjednosti nisu izveštavali. Ja
13 kažem da nisu morali komandanti grada, odbrane grada, tražiti bilo kakvu
14 saglasnost vezano za angažovanje policijskih snaga na toj teritoriji.
15 Jednostavno, komandant grada je mogao reći, svi vi radnici ovlašteni i rezervni
16 policije, upućujete se na ratište u Jajce i da nema uopšte potrebe da pravda
17 nekome osim, osim što je morao da to pravda Kriznom štabu, a Krizni štab je,
18 vezano za organizaciju i ustrojstvo, to pravdao vojnim komandama, korpusima,
19 političkim organima, i tako dalje, i tako dalje.

20 P: Možete li nam reći u kojim opštinama u Bosanskoj krajini su postojale
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 komande grada? Ako možete samo da nam navedete niz tih gradova.

2 O: Ne bih rekao niz, ali Vam mogu reći zasigurno jednu, to je Ključ.

3 Znači, ako me sad pitate da li je postojalo u Prijedoru, u ovom trenutku ne mogu
4 se sjetiti.

5 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Izvinjavam se. Mislim daje ovo loše
6 prevedeno u redu 15, u 27. strani. Mislim da je svedok rekao nešto drugo.

7 G. OLMSTED: [simultani prevod]

8 P: Kod nas je zabeleženo da ste rekli da ne biste kazali da je bilo mnogo
9 opština u kojima je postojala komanda grada, a onda ste se setili jedne, a to je
10 Ključ. Je li to tačan opis onoga što ste hteli da kažete?

11 O: Tačno, ali ja se ograđujem, mi se nismo bavili komandama grada, znači,
12 postoji mogućnost da je i u drugim opštinama bila slična organizacija i da su
13 postojale komande grada.

14 P: Imam još 4 minuta i želim da Vam prikažem još jedan dokument.

15 G. OLMSTED: [simultani prevod] Reč je o dokumentu P703.

16 P: U ponedeljak ste nam govorili o tome kako ste želeli da se ekshumiraju
17 žrtve grupe *Mića*. Pre svega, u gornjem desnom uglu stoji: "Župljanin -
18 mišljenje" Možete li nam reći čiji je to rukopis?

19 O: Ja mogu samo da pretpostavim, a mislim da ne griješim, to je rukopis
20 Kesić Nedeljka.

21 P: U ovom pismu kažete da je: "U interesu odgovarajuće istrage i iznošenja
22 istine od suštinske važnosti da formirate tim forenzičara koji bi ako je moguće
23
24
25
26
27
28
29
30

1 uključivao i neke vojne, medicinske stručnjake iz Beograda koji bi mogli da dođu
2 u Teslić što je pre moguće." Da li ste Vi ustvari tražili od gospodina
3 Župljanina da formira ovaj tim forenzičara, da li je to ono što tražite u ovom
4 pismu?

5 O: Ovo je moje obraćenje i treba ga shvatiti kao vid traženja pomoći, jer
6 ja sam, naravno, kao diplomirani pravnik upoznat ko formira takve ekipe i po
7 čijim rešenjima se isti formiraju. Znači, isključiva nadležnost tužilaštva.

8 P: Ako pogledate šta stoji u tom pismu, tu stoji da je postojao sporazum
9 između predstavnika vojske, predsednika Suda i javnog tužioca i da je na osnovu
10 toga doneta odluka da se izvrši ekshumacija, je li to tačno?

11 O: Pa jeste, ali ja Vam ponovo kažem, to je bila moja poslata zamolnica
12 radi pomoći s obzirom da sam znao da na području Teslića i na području Doboja ne
13 postoje tako stručni pojedinci i mobilne ekipe koje bi mogle da učestvuju u
14 ekshumaciji dvije po nama, tada dosta velike masovne grobnice i to je bio razlog
15 zašto apelujemo, i da se pokuša zatražiti pomoć od Beograda jer smo znali da
16 postoji jedna osoba od autoriteta i stručnosti, doktor profesor Zoran Stanković,
17 vojno-medicinski stručnjak - ja mislim da se zove Stanković - kasnije general,
18 kasnije načelnik Vojno-medicinske klinike u Beogradu, koji je u to vreme bio tu
19 negdje na tim terenima i mislili smo da njegovim angažovanjem možemo to brzo i
20 kvalitetno uraditi.

21 G. OLMSTED: [simultani prevod] Nemam daljih pitanja, časni Sude.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Zamolio bih da posle pauze razjasnimo
2 konfuziju koja je nastala u vezi sa "P" brojem dokumenta Tužilaštva pod
3 razdelnikom broj 33.

4 SVEDOK: Časni Sude, ako mi dozvolite, pošto sam pod zakletvom, da samo
5 odgovorim na nedorečeno j... jučerašnje pitanje i nedorečen moj odgovor u
6 pogledu pitanja koje mi je postavio branilac Krgović kada me pitao je li postoji
7 mogućnost da je neko grupi Miloš mogao plasirati dezinformacije. Ja sam želio da
8 ne širim taj odgovor, ali sad sa jednom rečenicom želim... sa jednom -

9 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Raduloviću, samo trenutak.

10 G. OLMSTED: [simultani prevod] Meni ovo zvuči kao svedočenje, a sad je reč
11 o kraju svedočenja, osim ukoliko je postavljeno pitanje. Nisam siguran da bi
12 svedok trebalo da komentariše odgovore koje je dao gospodinu Krgoviću, ili bilo
13 što slično.

14 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Ja to nisam shvatio kao komentarisanje, on
15 je zamolio da dopuni svoj odgovor, a kad ga čujemo to je nešto u vezi sa čime
16 gospodin Krgović prvo može imati dodatno pitanje, biće mu dopušteno da to učini,
17 a onda ako to bude tako, onda će i Vama biti dopušteno da Vi postavite neko
18 dodatno pitanje u okviru Vašeg dodatnog ispitivanja.

19 Dakle, gospodine Raduloviću, molim Vas da rezimirate to što ste hteli da
20 nam objasnite.

21 SVEDOK: Časni Sude, ja Vam se prije svega zahvaljujem što mi dozvoljavate
22 da ja dopunim. Znači nakon akcije u Tesliću, osula se jedna lavina optužbi, i na
23 gospodina Stojana Župljanina, i na mene, i na sve učesnike akcije "Miće" i oni
24 su pokušali da plasiraju kroz sredstva javnog informisanja i na nekim od
25 sastanaka

26

27

28

29

30

1 višeg nivoa političkog da je bila aspiracija Stojana Župljanina da pojača svoj
2 autoritet tako što će od drugih centara prisvajati pojedine opštine i pojedine
3 stanice policijske. A onda u cilju kompromitovanja služili su se raznim
4 dezinformacijama vezano za personalne, da kažem neke stvari koje su se
5 tical...tičale...tica...cita.. ticale ne samo mene nego i moje porodice. Pa
6 naravno to se odnosilo i na Stojana i na druge aktere te akcije.

7 Između ostalog, pokušali su u sredstvima javnog informisanja da prikažu da
8 smrt Stevana Markovića i pokojnog potpukovnika, pukovnika Stevilovića nije
9 slučajna, i sve druge gluposti. A eto, da bi Vam bilo, časni Sude slikovitije
10 izašla je informacija da sam ja rođen 1943. godine kao ratno siroče u Konjević
11 Polju i da sam iz neke nedefinisane porodice i da sam dobio zadatak da ubijam,
12 likvidiram Srbe. Da ovo nije bezazleno upravo ovakvu informaciju koju sam Vam ja
13 sad dao nakon 15 godina u svojoj knjizi je dao Dževad Galijašević, i ta knjiga
14 postoji kao živi argument, dokaz, da ja ništa ama baš ništa pred ovim Sudom
15 nisam pokušao prikriti.

16 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala. Sada ćemo napraviti pauzu. U toku
17 pauze će gospodin Krgović odlučiti da li mu je potrebno da postavni pitanje koje
18 proističe iz ovoga.

19 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Ne, časni Sude, mogu Vam odmah reći, nemam
20 daljih pitanja.

21 SUDIJA HALL: [simultani prevod] U redu. Gospodine Olmsted kao što sam
22 rekao ako i Vi možete odlučite u toku pauze da l' je neophodno za Vas da
23 postavite neko dalje pitanje koje proističe iz ovoga što je svedok svojevolarano
24 upravo rekao.

25 G. OLMSTED: [simultani prevod] Pa samo da kažem, ako je završio - završio
26 je.

27

28

29

30

1 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Ne, Sudsko veće će imati pitanja.
2 G. OLMSTED: [simultani prevod] U redu, onda ću i ja sačekati.
3 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.
4 ... Početak pauze u 10.30h
5 ... Sednica nastavljena u 10.54h
6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
7 Izvolite sjesti.
8 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, uz Vaše dopuštenje i našu
9 ispriku, gospodin Krgović i ja moramo danas popodne stići na avion jer idemo na
10 misiju. Prema tome, moramo otići u 11.30h. Samo sam Vas htio obavijestiti da
11 ćemo u 11.30h otići iz sudnice. Stvarno mi je žao, ali mislili smo da ćemo ovo
12 biti gotovo do sada. Hvala.
13 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala.
14 G. OLMSTED: [simultani prevod] Časni Sude, ja ne moram trčati na avion,
15 ali gospodin Hannis hoće zauzeti moje mjesto, pa ću ja otići iz sudnice kad
16 budem gotov sa svjedokom. I dva pitanja suca Delvoiea, tab 33 je 62ter 237 /u
17 engleskom transkriptu: "65ter 2837"/ koji je usvojen kao dokazni predmet P1388.
18 I Tužiteljstvo više nema pitanja za ovoga svjedoka.
19 [Svedok je pristupio svedočenju]
20 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Raduloviću, suci imaju još
21 nekoliko pitanja za Vas prije nego što se na kraju završi Vaš iskaz. Gospodine
22 suče Delvoie, izvolite.
23 Ispituje Sudsko veće:
24 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Hvala. Gospodine Raduloviću, mi
25 raspolažemo informacijom da je policija, da je subordinacija policije vrijedila
26 samo, odnosno predpotčinjavanje policije vrijedilo samo za zadatke na bojištu.
27 Vi ste nešto slično kazali u svojem iskazu jutros i dali ste primjer što je
28 komanda grada mogla učiniti. Rekli ste naime, samo malo da ja to nađem: "Komanda
29
30

1 grada jednostavno je mogla reći, sve ovlaštene službene osobe, kao i pripadnici
2 rezervnog sastava policije, idu na liniju. Moje pitanje glasi, da li Vi to
3 potvrđujete ili pak negirate? Naime, da je Komanda grada imala takve ovlasti nad
4 policijom i da je to vrijedilo samo za zadatke na liniji fronta ili je pak mogla
5 davati naređenja u pogledu, recimo, regulacije prometa ili suzbijanja
6 kriminaliteta.

7 O: Sve što se ticalo teritorije opštine na kojoj je djelovala komanda
8 grada. Znači, sve. Mogla i' je raspoređivati u zoni teritorije koja je bila pod
9 komandom grada. Sve aktivnosti. Znači, dobro ste shvatili, sve aktivnosti. Znači
10 i na borbene linije u zaštiti tog dijela teritorije mogla je slati i na druge
11 aktivnosti, znači, načelnik policijske stanice kako se tada zvao bio je
12 podčinjen komandantu odbrane grada.

13 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Hvala. I vrijeme dok je, tamo gdje je
14 postojala komanda grada, je li ona bila dijelom kriznog štaba, je li ona bila
15 nekakva podgrupa koja se sastojala od nekoliko osoba, dakle podgrupa kriznog
16 štaba, ili je pak to bilo nešto što je bilo izvan i samostalno od kriznoga
17 štaba?

18 O: Nije bilo samostalno od kriznog štaba bilo je pod kontrolom kriznog
19 štaba. Znači, to je bila izdvojena grupa ljudi po svojim stručnim i drugim
20 sposobnostima koji su stajali na zadacima znači, oružanog otpora, oružanih
21 aktivnosti. Znači, to je bio organ koji je bio legalan i koji je bio zakoni' i
22 koji je bio kao takav uspostavljen i data je mogućnost svakoj opštini da pored
23 kriznog štaba ima, između ostalog, i komandu grada.

24 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Hvala. U određenom trenutku, krizni su
25 štabovi zamijenjeni ratnim štabovima, ili ratnim komisijama, ili kako se to već

26

27

28

29

30

1 zvalo. Pitanje glasi ovako: jesu li, odnosno što se u tom trenutku dogodilo sa
2 tim komandama gradova? Što je bilo onda s njima kada su krizni štabovi
3 zamjenjeni ratnim štabovima?

4 O: Ja mogu samo da kažem ono što znam. Znam da su relativno kratko
5 postojale te komande grada, relativno kratko i da je došlo do toga da je vojska,
6 odnosno 1. krajiški korpus potčinio sve oružane formacije pod svoju kontrolu
7 osim formacija koje su bile vezane za Ministarstvo unutrašnjih poslova.

8 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] I zadnje pitanje, rekli ste da je
9 komanda grada bila ovlaštena, odnosno imala ovlasti za sve oružane snage na
10 teritoriju dakle, policiju, vojne snage. Obuhvaća li to i paravojne snage?

11 O: Gospodine sudac, Vaše je pitanje logično, ali sam termin "paravojne
12 formacije" znači da nisu bile pod ničijom kontrolom. To su bul... bile
13 odmetničke grupe koje nije kontrolisala ni vojska, niti je kontrolisala
14 policija. Nažalost, na pojedinim područjima bile su dosta jake, organizovane i
15 počinile su stravična krivična djela, kad kažem stravičan mislim na ratne
16 zločine.

17 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Hvala.

18 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Gospodine Raduloviću, ja bih se
19 nadovezao na jedan od Vaših odgovora koji ste dali sucu Delvoie. Rekli ste sucu
20 Delvoie da su komande grada postojale samo relativno kratko, pa bih ja htio
21 znati možete li nam otprilike ukazati na razdoblje u kojemu su te komande grada,
22 odnosno komande gradova zapravo i djelovale u općinama gdje su bile formirane.

23 O: Uistinu, želio bi da Vam dam odgovor, ali ne mogu to precizirati. Ja
24
25
26
27
28
29
30

1 Sam Vama rekao, odnosno ovom Sudu, da ja se nisam bavio komandama gradama...
2 grada, i da to nije bilo interesovanje grupe *Miloš*, ali zasigurno znam da nisu
3 te komande grada uspostavljene u isto vrijeme na svim područjima opština kako je
4 stanje - složenost ratnih okolnosti bilo - tako su se i u pojedinim mjestama...
5 mjestima formirale komande grada, i ukidale komande grada. Uglavnom, to je
6 karakteristika za period maj - juni 1992. godine.

7 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Hvala. Imao bih pitanje za Vas u vezi s
8 nečim o čemu ste nam govorili prošloga petka kada Vas je ispitivao gospodin
9 Krgović. Vi ste nam naime rekli u petak da su... da je specijalni odred policije
10 iz Banja Luke u jednom trenutku bio pod kontrolom Skupštine autonomne oblasti
11 Krajine, odnosno autonomne regije Krajine, te da je Skupština bila ta koja je
12 odlučivala o upućivanju specijalnih policijskih snaga iz Banja Luke za Doboj.
13 Sjećate li se da ste o tome govorili? Odnosno... prije nego što odgovorite, moje
14 pitanje glasi: ako je to tačno, je li Skupština ARK-a mogla raspolagati odredom
15 specijalne, dakle specijalnim odredom policije, a da se u najmanju ruku ne
16 konzultira s tim u vezi sa Stojanom Župljaninom? Zna li Vi išta o tome?

17 O: Poštovani Sude, meni je taj dokumenat prvi puta predodčen u ovoj
18 sudnici. To nije dokumenat grupe *Miloš*, a to mi je predodčio uvaženi kolega
19 branilac da me pita da li je meni ta činjenica poznata kao što ste i Vi mene sad
20 pitali. Ja sam rekao da ja taj dokumenat prvi puta vidim ovdje ali da vjerujem u
21 vjerodostojnost tog dokumenta i vjerujem da je saznanje koje mi je predodčeno
22 putem monitora, a na koje je traženo moje izjašnjenje od advokata, tačno. Znači,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 to nije moje saznanje, odnosno saznanje grupe *Miloš*, vezano za organizovanje
2 ovog specijalnog odreda, vezano za autonomnu pokrajinu i vezano za organizaciju
3 i odluke koje je donijela ta skupština.

4 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Ako Vas Ja dobro razumijem, Vaš odgovor
5 je zapravo da Vi ne znate je li Skupština autonomne regije Krajina bila u
6 mogućnosti stvarno vršiti ikakvu kontrolu nad specijalnim odredom policije. Da
7 li Vas ja dobro razumijem?

8 O: Tačno ste me razumjeli i dobro ste me razumjeli.

9 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Hvala. Ja više nemam pitanja.

10 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Krgoviću, izvolite.

11 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih molio za dozvolu da
12 postavim dva pitanja vezano za pitanje časnog sudije Delvoie oko komande grada i
13 da svedoku pokažem jedan dokument vezano za to, vrlo kratko.

14 Dalje unakrsno ispituje g. Krgović

15 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Gospodine... ovaj, izvinjavam se, družu
16 Raduloviću, kada ste odgovarali na ova pitanja o funkcionisanju komande grada,
17 Vi ste prvenstveno svoje odgovore davali na bazi onog što znate šta se desilo
18 u opštini Ključ, zar ne?

19 O: Tako je.

20 P: A... dalje ste govorili da su postojali i na drugim mestima ali to je u
21 nekoj formi, u nekoj varijanti o čemu Vi niste mogli da date svoj precizan
22 odgovor, zar ne?

23 O: Tačno.

24 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Ja sada molim da se svedoku pokaže
25
26
27
28
29
30

1 dokazni predmet 65ter 10368. Časni Sude, ovaj pre... ovo nije, ovo smo dobili
2 tek juče... od tužioca nam je obelodanjen i poslat na *mejl*, tako da nije u...
3 tako da ko je planirô da koristi u *redirektu*, pa zato ću sad ja iskoristiti taj
4 -

5 G. OLMSTED: [simultani prevod] Časni Sude, mi iznosimo prigovor na ovo. Mi
6 jesmo objelodanili dokument sinoć, mi dakle istražujemo taj koncept komande
7 grada, međutim ovo ne proizlazi iz vašeg pitanja, časni suci, a što se tiče
8 općine o kojoj, radi se o općini o kojoj je svjedok već rekao da ništa ne zna,
9 radi se o Donjem Vakufu, a nemamo čak ni prijevod pa mislim da se to sada ne
10 može obrađivati tijekom iskaza ovoga svjedoka.

11 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Krgoviću, pitanje je možemo li
12 mi praktično i dalje išta postići sa ovim svjedokom?

13 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, meni je samo... zato što
14 odgovarajući na moje pitanje u krosu, kada sam mu ja pomenuo opštinu, on je
15 pomenuo i kao Donji Vakuf, kao jednu od opština u kojoj je funkcionisalo ratno
16 predsjedništvo, pa sam hteo da mu pokažem, ratne komande, izvinjavam se, komande
17 grada, hteo sam da mu po... postavim pitanje oko toga ali ako Sudsko veće smatra
18 da... nema, onda nemam pitanja.

19 SUDIJA DELVOIE: /prevod engleskog transkripta: "Nije primjereno."/

20 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Budući da je svjedok ovdje, ja znam za,
21 vidim i shvaćam zašto Vi hoćete to učiniti ali praktično govoreći, kao što sam
22 rekao, mislim da ne možemo nimalo napredovati, nijedan korak dalje nećemo
23 postići s tim.

24 Gospodine Raduloviću, mi Vam se zahvaljujemo što ste svjedočili pred
25 Međunarodnim sudom i vjerojatno će Vam biti drago čuti da sada možete otići.

26 Želimo Vam sretan povratak kući.

27

28

29

30

1 Hvala Vam.

2 SVEDOK: Hvala.

3 [Svedok se povlači]

4 SUDIJA HALL: [simultani prevod] I dok svjedok ne dođe, odvjetnici mogu se
5 povući kako su kazali.

6 G. ZEČEVIĆ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

7 G. O'SULLIVAN: [simultani prevod] Časni Sude, oprostite. Časni Sude,
8 nekoliko preliminarnih pitanja kojima bi trebalo se baviti prije nego što dođe
9 svjedok u sudnicu.

10 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Vrlo dobro, gospodine O'Sullivan.
11 Gospodine poslužitelju, molim Vas pričekajte malo sa svjedokom.

12 G. O'SULLIVAN: [simultani prevod] Mislimo da postoje određena pitanja koja
13 bi trebalo razrješiti u smislu opsega izvještaja vještaka i njegova svjedočenja.
14 Ja sam o tome govorio s gospodinom Hannisom, no ne znam precizno kakav će biti
15 njegov stav s tim u vezi. Hoće li gospodin Hannis da ja prvi govorim ili? Da, u
16 redu.

17 Prvo, u vezi s izvještajem. 14.08. prošle godine Tužiteljstvo je podnijelo
18 dodatni zahtjev temeljem pravila 94bis koji je obuhvaćao iskaz gospodina
19 Riedlmayera i ja se sada pozivam u tom podnesku na stranicu koja je obilježena
20 brojem 3205 gdje tužitelj kaže kako su relevantni paragrafi i točke optužnice,
21 točka 1 i paragraf 26 (i) u vezi s gospodinom Stanišićem. To je 13 općina. I
22 paragraf 27 (i) za gospodina Župljanina gdje se radi o 6 općina. U paragrafu 26
23 i 27 optužnice upućuje nas se na dodatak "E" u kojem se navodi kulturna baština

24

25

26

27

28

29

30

1 i dakle zato ja kažem da je tamo se tereti 13 općina za gospodina Stanišića i 6
2 za gospodina Župljanina. Navodi koji su tamo izneseni su da je do razaranja
3 došlo tijekom 1992. godine.

4 Izvještaj vještaka, odnosno ovoga svjedoka je dokument 65ter 10367.02. Mi
5 smo dobili radnu verziju toga izvještaja 14.08. prošle godine. Ta radna verzija
6 i finalna verzija koju smo dobili nedavno, uz onaj broj koji sam kazao, kaže u
7 paragrafu 13 izvještaja da se od gospodina Riedlmayera tražilo da pripremi
8 izvještaj koji obuhvaća 13 općina iz dodatka "E" i još jednu dodatnu općinu,
9 čini mi se da se radi o Bilicama ako je svjedok... ako je prevoditelj dobro
10 razumio izgovor tužitelja za ovo mjesto, dakle iz dodatka "F". Dakle, naš je
11 stav da se tužitelj može oslanjati samo na ovih 14 osoba /?14 općina/. Mi smo
12 dobili optužbe koje se odnose na tih 14 općina o čemu sam Vas upravo obavijestio
13 i možete samo donijeti nalaz u vezi s tih 14 općina.

14 Ja o tome govorim zato što se vidi iz izvještaja gospodina Riedlmayera da
15 je on zapravo tu obuhvatio svoj rad iz ranijih izvještaja koje je, koje je
16 pisao, a radi se o daleko većem materijalu koji daleko izlazi izvan okvira tih
17 14 općina. Naš je stav da tužitelj može izvoditi dokaze samo o 14 općina, a ne o
18 ostalima, te da vijeće ne može uzeti u obzir niti donositi svoj sud u vezi s
19 drugim općinama osim tih 14.

20 To je prva stvar o kojoj sam htio govoriti. Vi svakako možete razdijeliti
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 žito od kukolja, ja nemam nikakvih dvojbi s tim u vezi. Ja samo kažem da ukoliko
2 je gospodin Riedlmayer unio nove podatke, to je u redu, ali mi smo na ovom
3 suđenju ograničeni na ono što piše u dodatku "E" i na jednu općinu iz dodatka
4 "F". To je dakle prva stvar.

5 [Sudije većaju]

6 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine O'Sullivan, želite li iznijeti
7 svoju drugu argumentaciju? Dakle, ovo je bila prva stvar o kojoj ste htjeli
8 govoriti. Ne znam hoćete li sve iznijeti pa onda dati gospodinu Hannisu da
9 odgovori, ili jedno po jedno?

10 G. O'SULLIVAN: [simultani prevod] Dakle, toliko u vezi sa opsegom
11 izvještaja. Moja druga argumentacija se tiče opsega njegove stručnosti, odnosno
12 ekspertize. Mi smatramo da ovaj svjedok ne može iznijeti mišljenje u smislu
13 dokaza o mjestima koja se navode u optužnici koja sam maloprije naveo. On može
14 kazati da li se tamo nalaze objekti koji predstavljaju kulturnu baštinu, to je
15 dakle prva stvar o kojoj on može, prvo područje o kojem može govoriti te može
16 kazati da li je i koliko došlo do oštećenja na tim objektima. Dakle, mi smatramo
17 da je to opseg njegove mogućnosti davanja iskaza. On je povjesničar, knjižničar,
18 bibliograf koji raspolaže znanjima u vezi s kulturnom baštinom. Mi držimo da on
19 ne može svjedočiti o navodnim počiniteljima, te kažemo da ne može davati iskaz o
20 tome je li i kada je došlo do navodnih oštećenja. Mi smatramo da ta pitanja ne
21 ulaze u okvir njegove stručnosti.

22 Osim toga i temeljem pravila 89 (C), dakle, osim činjenice da je to sve
23 izvan okvira njegove stručnosti, svjedok ne može govoriti o počiniteljima niti o
24 tome kada se to dogodilo zato što mi smatramo da on nema osobnih spoznaja o tim

25

26

27

28

29

30

1 dogadajima, on je u Bosni bio tek poslije rata. Njegov izvještaj se katkada
2 poziva na izvještaje ili dokumente iz druge ruke. Mi nemamo priliku unakrsno
3 ispitati one koji su takve izvještaje sačinili, te upućujemo Vijeće na praksu iz
4 predmeta *Alexovski*, koja, po našem mišljenju, pruža smjernice glede
5 prihvatljivosti dokaza iz druge ruke. Paragraf 44, odluke iz predmeta *Alexovski*
6 1995-14/1, AR R73, /u engleskom transkriptu: "IT-1995-14/1, AR 73"/ 16.02.1999.
7 godine. Žalbeno je vijeće tamo reklo da bi Vijeće donijelo odluku po pravilu 89
8 (C), mora uzeti u obzir da li je osoba koja je napisala izvještaj, dakle
9 gospodin Riedlmayer i zabilježila intervju, dakle on nema nikakvo zajedničko
10 iskustvo s ljudima, ili pak s dokumentima koji su mu možda dali te informacije,
11 te ga se ne može unakrsno ispitati. A ispitati unakrsno gospodina Riedlmayera ne
12 znači pomoći optuženicima koji se moraju, zato što u pogledu mogućnosti
13 konfrontiranja s istinitošću i točnošću informacije. /sic/

14 Također postoji i odluka iz predmeta *Milutinović*, predmet IT-05-80-97T /u
15 engleskom transkriptu: IT-05-87T/ odluka je od 01.09.2006., jedna od 08.09.2006.
16 također i zadnja odluka koja se možda najviše, barem analogijom, bavi time je
17 odluka Žalbenog vijeća iz predmeta *Milošević* IT-02-54, AR 73.2, odluka od
18 30.09.2001., a u vezi s prihvatljivošću dokaza, odnosno iskaza istražitelja
19 Tužiteljstva. U ovome slučaju je istražitelj bio čitao izjave svjedoka te je
20 predložen taj istražitelj kao svjedok koji bi sažeto iznio te izjave i koji je

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   trebao iznijeti svoje zaključke na osnovi izjava drugih ljudi koje je pročitao.
2   Te primarne izjave nisu bile prihvaćene, a ljudi koji su te izjave davali nisu
3   pozivani kao svjedoci.

4   Vijeće je podržalo odluku Žalbenoga vijeća, odlučivši da postoji dovoljno
5   indicija o pouzdanosti tih izjava na osnovi onoga zahtjeva iz predmeta
6   *Alexovski*.

7   Dakle, časni Sude, mi smatramo da ovdje nije zadovoljen taj prag kako
8   biste Vi mogli dopustiti gospodinu Riedlmayeru svjedočiti o navodnim
9   počiniteljima te o navodnim datumima iz 1992.

10   U ove sve tri odluke koje sam spomenuo, uključujući odluku iz predmeta
11   *Miloševića*, donesena je odluka da dokazi iz druge ruke nisu prihvatljivi
12   temeljem pravila 89 (C).

13   Dakle, čisto pravno govoreći, a i zdravo razumski, mi smatramo da govoriti
14   o navodnim počiniteljima ovih djela te o štetama koje su se eventualno dogodile
15   1992. izlazi izvan okvira znanja ovoga svjedoka. Kako izvan okvira njegove
16   stručnosti, tako i izvan okvira pravila 89 (C).

17   SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodin Pantelić.

18   G. PANTELIĆ: [simultani prevod] osim ovoga što je gospodin O'Sullivan
19   upravo rekao, mi apsolutno prihvaćamo to kao stav Obrane Župljanina. Prvo, časni
20   Sude... odnosno mi prihvaćamo stav Obrane gospodine Stanišića. Što se pak tiče
21   obrane Stojana Župljanina, iskreno govoreći, ne vidimo nikakvog razloga da se
22   vidi i da se sasluša ovoga svjedoka, gospodina Riedlmayera. Zapravo, on je
23   podnio fotografije nekih mjesta. On govori o nekim općim stvarima, donekle.

24

25

26

27

28

29

30

1 Naravno, to je teorija tužitelja i tužitelji stvarno, stvarno svakako imaju
2 slobodu izvoditi svoje dokaze i uobličavati svoj dio ovoga suđenja kako žele, no
3 naš je stav da ovaj konkretni svjedok nikako ne ulazi u okvir načela procesne
4 ekonomije suđenja zato što njegov rad nema nikakve koristi za stručne
5 presuditelje kao što ste vi, časni suci.

6 S tim u vezi ja bih se pozvao na odluku Raspravnog vijeća 3 iz predmeta
7 koja je donesena 14.04. ove godine u predmetu *Tužitelj protiv Šešelja*, predmet
8 *IT-03-67T*, ta se odluka odnosi na prihvaćanje dokaza za vrijeme iskaza Andrasa
9 Riedlmayera.

10 Među ostalim, Vijeće je u predmetu *Šešelj* ustanovilo, a citiram iz jednoga
11 dijela paragrafa 15 te odluke, sljedeće:

12 "Bez obzira na to Vijeće primjećuje da je u nekoliko navrata vještak
13 izišao izvan svojih stručnih okvira kako bi komentirao o pitanjima
14 prihvatljivosti time što se govorilo o razaranju spomenika, pa čak i o
15 pogibijama poznatih civila Srba, srpskih nacionalista ili pak srpskih vojnika.

16 Vijeće inzistira na činjenici da vještak ne može iznositi svoje komentare
17 po pitanjima odgovornosti. Prema tome Vijeće neće u obzir uzeti te dijelove
18 izvještaja koji izlaze izvan kompetentnosti svjedoka. Konkretno one dijelove u
19 kojima on iskazuje svoje mišljenje o odgovornosti počinitelja ili razaranju
20 kulturne baštine i vjerskih objekata s čime se upoznao dok je pisao svoj
21 izvještaj."

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Gospodine Panteliću, nije li to samo
2 ponavljanje onoga što je maloprije rekao gospodin O'Sullivan, naime -

3 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Da, da, da, da... samo bih htio kazati,
4 apsolutno.

5 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Ubuduće, mi ćemo ocijeniti dokaze, dakle,
6 molim Vas sve dijelove Riedlmayerova izvještaja, ili pak iskaz s tim u vezi. Ako
7 to učinite, nećete imati ništa što bi bilo korisno, prema tome, nema nikakve
8 svrhe trošiti dragocjeno vrijeme. To je ono što sam ja htio reći, no čut ćemo
9 što kolega ima kazati ovome Tužiteljstvu.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja ću početi s gospodinom Pantelićem. Ako ja
11 razumijem dobro što on kaže je da ovaj svjedok nema nikakvog relevantnog iskaza.
12 Ako je tome tako, pravilo 94bis, paragraf P3, kaže da strana u postupku treba u
13 roku od 30 dana nakon objelodanjivanja izjave izvijestiti da li osporava
14 kvalifikacije svjedoka kao vještaka ili ne, ili pak relevantnost cijele ili
15 dijela izjave, i ako da, koje dijelove. Gospodin Pantelić to nije učinio nego to
16 radi evo sada. To je dakle opća stvar koju bih ja htio reći u vezi s time što
17 gospodin O'Sullivan to iznosi danas prije nego što svjedok dođe u sudnicu.

18 To svakako vrijedi za sve nas, ja mislim, ako se te stvari u pisanom
19 obliku učine dovoljno rano, tako da strane u postupku mogu dati inteligentne

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zahtjeve i citirati pravne izvore, onda ćete i Vi dobiti dovoljno vremena kako
2 biste mogli doći do informirane odluke u adekvatno vrijeme, a ne ovako u zadnji
3 čas. Isto vrijedi za Tužiteljstvo, ja to također imam na umu i mi moramo tako
4 raditi.

5 E sada, što se tiče argumenata gospodina O'Sullivanova ja Vam mogu uštedjeti
6 vrijeme. Tužiteljstvo od Vas ne traži da se oslonite na ono što je gospodin
7 Riedlmayer stavio u svoju bazu podataka u pogledu primjedbi o počiniteljima. On
8 citira izjave iz druge ruke, izjave imama iz novina kada se kaže, taj i taj, tu
9 i tu džamiju su srušili srpske snage, ili srpski ekstremisti, ili srpski
10 vojnici, ili pak policija. Dakle, mi ne tražimo da se na to oslonite, mi ćemo to
11 dokazati drugim dokazima i mislim da ima smisla imajući u vidu tko je i što
12 srušio, da se pomalo razmisli o motivaciji te osobe u vezi s time tko je što...
13 kad govore tko je što srušio.

14 Međutim drukčiji je naš stav kada govorimo o vremenu kada je do razaranja
15 došlo. Časni Sude, mi bismo zatražili da uzmete u obzir taj iskaz. Mislimo da on
16 ne bi trebao biti neprihvatljiv. Dokazi iz druge ruke jesu prihvatljivi pred
17 ovim sudom. Mi mislimo da se možete osloniti na te dokaze, na taj iskaz. Možda
18 ne dovoljno da bi bio vrijedan sam po sebi, ali za neke morate možda vidjeti
19 kada je došlo do razaranja, ljeto 1992., juni 1992., bez obzira. Mi dakle od
20 Vas tražimo da donese odluku protiv zahtjeva gospodina O'Sullivanova u vezi s time
21 može li se njegov izvještaj i data... baza podataka smatrati adekvatnim. Još
22 jedan put, treba pogledati izvore. Neimenovana osoba, ili je to možda mjesni
23
24
25
26
27
28
29
30

1 imam? Da li se radi o više izvora? Da li je izvor informacije Srbin, Musliman?
2 Da li je to bilo u izvještaju iz medija koji je iz toga vremena? Prema tome,
3 zbog toga mi smatramo da trebate prihvatiti taj dokazni materijal u pogledu
4 datuma nastanka štete.

5 Prva stvar koju je gospodin O'Sullivan rekao bio je obim ovog izveštaja
6 koji prevazilazi 14 opština. Mislím da u dodatku "E" je ukupni broj lokaliteta
7 koje smo naveli nešto oko 112 i sa izuzetkom jednog od njih koji je naveden u
8 optužnici, gospodin Riedlmayer ima fotografije ili neke unose u bazi podataka
9 koji se odnose na sve njih. Jedini za koje nema fotografije ili izveštaj je
10 Vlasenica i džamija Drum. Nemamo fotografije u vezi sa time pa će Tužilaštvo to
11 i povući.

12 Ali mi tvrdimo da bi trebalo da ste u prilici da pregledate celu bazu
13 podataka jer je deo navoda optužnice protiv ovih optuženih... u pasusu 40,
14 govori se o restriktivnim i diskriminatorским merama protiv bosanskih Muslimana
15 i bosanskih Hrvata, i zatim se tvrdi da su snage bosanskih Srba i njihovo
16 rukovodstvo učestvovalе u kampanji koja je bila zamišljena da bi ih isterala iz
17 zemlje. Mi tvrdimo da je to bilo rašireno i sistematsko razaranje verskih i
18 kulturnih objekata i da je to bio deo ove kampanje terora čiji je cilj bio da se
19 život ovih ljudi učini nepodnošljivim i da se time nesrpsko stanovništvo natera
20 da napusti određena područja.

21 U pasusu 42 optužnice govori se također o opštim navodima gde se kaže da
22 je sve to bilo deo jednog širokog i sistematskog napada usmerenog na bosanske
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Muslimane ili bosanske Hrvate, na civilno stanovništvo ovih nacionalnosti u
2 Bosni i Hercegovini. Mi tvrdimo da i dodatni dokazi koji prevazilaze ovih 14
3 opština pored onih 112 koji su navedeni u dodatku "E" optužnice, predstavljaju
4 dokaz koji mogu da budu razmotreni za ovu ograničenu svrhu, bilo da je bilo
5 sistematskog i širokog napada ili nije, bilo da je postojala takva kampanja
6 terora protiv stanovništva ili ne. Mislim da sam sada sve pokrio.

7 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Gospodine O'Sullivan, ja bih Vam
8 postavio pitanje koje je možda suvišno, ali nisam siguran da li sam u potpunosti
9 razumeo Vašu računicu kada ste govorili o 14 opština, a ipak se u dodatku "E"
10 govori o 17 opština. Kako ste stigli do broja 14?

11 G. O'SALLIVAN: [simultani prevod] Primetit ćete da je poslednja opština u
12 dodatku "E" sa brojem 17 ali ustvari tamo nema 17 stavki. Ima 13 stavki. Ako
13 izbrojite sve opštine ima ih 13 i ako je činjenica takva da je pored jedne broj
14 17. To je ta računica.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] To je tačno, časni Sude. Određeni brojevi
16 dodeljeni su opštinama u drugim dodacima tako da nema, na primjer, navoda koji
17 se odnose na Ilijaš jer je to opština pod brojem 12 u dodatku "F".

18 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Izvinjavam se što to nisam shvatio.

19 G. O'SALLIVAN: [simultani prevod] Ako mogu samo kratko da odgovorim i
20 jezgrovito. Poenta u vezi sa obimom izveštaja odnosi se na obaveštenje koje smo
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 primili. Primili smo obaveštenje u nekoliko ranijih prilika, jer naime pasusi 26
2 i 27 optužnice, ograničavaju obim navoda na dodatak "E". 14. augusta dobili smo
3 obaveštenje koje se odnosi na gospodina Riedlmayera i tu se konkretno pominje
4 referenca na pasuse 26 i 27 Optužnice. Nacrt izveštaja koji smo dobili istog
5 dana, u njemu Riedlmayer kaže, u svom izveštaju u 13. pasusu i razmatram ovde
6 samo dodatak "E" i jednu opštinu iz dodatka "F" kako bi se dobio broj 14. To je
7 obaveštenje koje smo mi dobili i to je stav koji je zauzelo Tužilaštvo zato mi
8 sada kažemo da oni treba da se ograniče na to i u obimu ovog izveštaja.

9 I poslednje, ukoliko je tačno da su dokazi koje gospodin Riedlmayer iznosi
10 u vezi sa počiniocima nepouzdati, onda s obzirom na rezonovanja, to su izvori iz
11 druge ruke na koje se ne možemo osloniti, barem ne za datume koji se odnose na
12 1992. godinu. Hvala.

13 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Nisam siguran da sam u potpunosti mogao
14 da pratim logiku Vašeg poslednjeg argumenta, gospodine O'Sullivan. Pretpostavimo
15 da neki svedok sa kojim je gospodin Riedlmayer razgovarao o tome ko je i kada
16 razorio neku konkretnu džamiju, ako bi takav svedok rekao, pa ja pojma nemam ko
17 je to uradio, onda bi mogao i da dodam, mislim ipak da je to bila ta i ta
18 naoružana grupa. Ali siguran sam da se to desilo 14 augusta, na primjer. Zar to
19 ne bi bio pouzdan dokaz?

20 G. O'SULLIVAN: [simultani prevod] Jedino lice koje može da odgovori na to
21 pitanje je autor ovog izveštaja, gospodin Riedlmayer. Ako pogledate njegov
22 izveštaj tu se uopšte ne pominju nikakve pojedinosti u vezi s tim. Tužilaštvo je
23 i priznalo da se ne oslanja na njegov izveštaj kad je reč o počiniocima i mi
24
25
26
27
28
29
30

1 kažemo iz istog tog razloga, pošto je to iz druge ruke i ne može se proveriti
2 suočavanjem sa optuženima, to onda ne bi trebalo uzeti u obzir u vezi sa
3 utvrđivanjem da li se to zaista desilo 1992. ili ne.

4 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Naravno, informacija koju bismo mi
5 dobili od svedoka u primeru koji sam ja pomenuo bilo bi svedočenje iz druge
6 ruke. To bi bili dokazi iz druge ruke, ali ja tvrdim da bi se to moglo
7 prihvatiti i da bi tome mogla da se dâ određena težina. Ali mislim da smo time
8 pokrili ovo pitanje.

9 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja sam samo želeo da se nadovežem. Kad je
10 reč o dokazima o dokazima iz druge ruke u pogledu toga kad je na primjer neka
11 džamija uništena, ukoliko je izvor informacija naveden u izveštaju i ako je to
12 imam, može se smatrati da je on donekle pristrasan, ili da može imati određene
13 motive da to izjavi kada se to desilo, ali čini se da je on svakako lice koje je
14 u poziciji da zna kada se to desilo, jer ako je to njegova džamija i on tamo
15 odlazi kao imam, onda je verovatno da on to i zna. A motivacija da on laže o
16 datumu čini se manje sumnjiva nego motiv da uopšte govori o tome ko je
17 počinitelj takvog nekog dela.

18 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Kako sam ja razumeo ovih nekoliko stvari
19 koje je gospodin O'Sullivan pomenuo, a zatim se tome pridružio i gospodin
20 Pantelić, u toku ove rasprave između Sudskog veća i zastupnika, neka od ovih
21 pitanja kao što su određene pojedinosti saznate iz druge ruke jesu nešto čime
22 ćemo morati da se bavimo pojedinačno kako stignemo do toga, ali generalni

23
24
25
26
27
28
29
30

1 prigovor koji je gospodin O'Sullivan prvo izneo u vezi sa dokazima koji se
2 odnose na razaranje na području drugih opština koje nisu pokrivena optužnicom,
3 mislim da to pokriva i pravilo da mi znamo da postoje slični činjenični dokazi i
4 to se ne može isključiti zbog same činjenice da se to direktno ne odnosi na
5 opštine koje su navedene, ali i kao što je gospodin Hannis po našem mišljenju
6 tačno naveo, to je nešto što Sudsko veće može da razmotri. Kao što sam rekao,
7 mislim da je to jedina odluka koju treba da donesemo u ovoj fazi. Sva ostala
8 pitanja koja je zastupnik pomenuo takve su prirode da ćemo se njima pozabaviti
9 kad se ti problemi budu pojavili.

10 Tako da ako nema daljnjeg razloga da odlažemo pozivanje svedoka, zamolio
11 bih poslužiteljku da dovede svedoka u sudnicu.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Naš sledeći svedok je Andras Riedlmayer.

13 [Svedok je ušao u sudnicu]

14 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Dobar dan, gospodine.

15 SVEDOK: [simultani prevod] Dobar dan.

16 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Dobro došli u ovaj Sud. Za početak ću
17 Vas zamoliti da pročitate svečanu izjavu.

18 SVEDOK: [simultani prevod] Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu
19 istinu i samo istinu.

20 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Hvala, gospodine. Izvolite, sedite.

21 Počeću time što ću Vas zamoliti da nam navedete svoje puno ime i datum
22 rođenja.

23 SVEDOK: [simultani prevod] Zovem se Andras Janos Riedlmayer.

24 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] A Vaš datum rođenja?

25 SVEDOK: [simultani prevod] Moj datum rođenja je 28. novembar 1947.

26 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Hvala, gospodine.

27

28

29

30

1   Gospodine Riedlmayer, danas ste pozvani da biste svedočili u suđenju
2 protiv Miće Stanišića i Stojana Župljanina. Pozvani ste kao sudski veštak i
3 pozvalo Vas je Tužilaštvo u ovom suđenju. Sudsko veće prihvatilo je Vaš status
4 sudskog veštaka i takođe je prihvatilo Vaša 4 izveštaja kao izveštaj sudskog
5 veštaka. Hoće li one biti usvojeni u spis ili ne, pitanje je o kome ćemo doneti
6 odluku krajem Vašeg svedočenja. Za sada ste pozvani da svedočite kao sudski
7 veštak i sa takvim statusom ćete i svedočiti.

8   To će podrazumevati da ćete biti u mogućnosti da iznesete svoje ekspertske
9 mišljenje u vezi sa određenim pitanjima. Međutim, očigledno neće Vam biti
10 dopušteno da dajete svedočenje o stvarima koje prevazilaze Vašu ekspertizu. U
11 Vašem slučaju Sudsko veće Vašu ekspertizu vidi kao nešto što je ograničeno na
12 Vaša zapažanja koja se odnose na uništavanje džamija i drugih verskih objekata u
13 Bosni i Hercegovini.

14   Timovi odbrane na ovom suđenju doveli su u pitanje Vaš status sudskog
15 veštaka kao i kvalitet Vaših izveštaja koji su razlog zašto ste uopšte pozvani
16 da svedočite. Tužilaštvo će s Vama proći kroz Vaše izveštaje u vremenskom
17 periodu od 2 sata, posle toga Odbrana gospodina Stanišića imaće takođe 2 sata da
18 Vas unakrsno ispituje, a najzad i Odbrana gospodina Župljanina imaće na
19 raspolaganju 3 sata za unakrsno ispitivanje. To sve ukupno znači 7 sati Vašeg
20 svedočenja u ovom predmetu.

21   Ja znam da ste Vi već ranije svedočili tako da ste dobro upoznati sa
22 postupkom. Prvo Vas u toku glavnog ispitivanja ispituje tužilac, a zatim u toku
23 unakrsnog ispitivanja, timovi Odbrane. Na kraju će možda i sudije imati nekih
24 pitanja za Vas. Znam da ste takođe upoznati sa ovim postupkom u smislu da moramo

25
26
27
28
29
30

1 da napravimo pauzu svakih 90 minuta kako bismo promenili trake. Naša sledeća
2 pauza biće za 20 minuta, a očekujemo da ćemo moći i da završimo Vaše svedočenje
3 sutra kako biste mogli da se vratite u svoju zemlju.

4 To je sve što sam imao da Vam saopštim, osim što bi trebalo da dodam iz
5 principijelnih razloga da znate da se od Vas očekuje da govorite istinu i da
6 postoje stroge kazne za davanje lažnih ili nepotpunih informacija Sudskom veću.
7 Gospodin Hannis, izvolite.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

9 SVEDOK: ANDRAS RIEDLMAYER

10 Ispituje g. Hannis:

11 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

12 [Svedok odgovara putem prevodioca]

13 P: Dobar dan, gospodine Riedlmayer.

14 O: Dobar dan.

15 P: Želeo bih da počnem time što bih Vam pokazao dokazni predmet 65ter
16 10367.01. To je Vaša biografija. Možete li da nam potvrdite je li ovo zaista
17 Vaša biografija i da li je ažurirana?

18 O: Da, to je zaista moje biografija i mislim da je to skorija verzija moje
19 biografije. Ne, ustvari to je jedna starija verzija jer je poslednje što se
20 pominje iz 2001. godine.

21 P: Dobro. Možete li nam reći je li bilo nekih bitnih izmena od trenutka
22 kada je ova biografija kompletirana?

23 O: Da, jeste, bilo ih je puno. Mislim da sam podneo primerak moje biografije za
24 predmet *Karadžić* i mislim da ovo nije ta verzija biografije, ali ukratko rečeno,
25 nastavio sam da radim u profesionalnom svojstvu na Harvardu gde radim kao
26 specijalista za umetničku dokumentaciju i kao direktor Dokumentacionog centra

27

28

29

30

1 za islamsku umetnost i arhitekturu. Takođe sam naveo u izveštaju da sam od 2001.
2 godine nadalje svedočio u nizu predmeta pred ovim sudom i to u svojstvu sudskog
3 veštaka koji je govorio o razaranju kulturnog nasleđa u raznim opštinama u Bosni
4 i Hercegovini, kao i na Kosovu. Takođe sam od 2001. objavio i niz novih radova.

5 P: Hvala. Videćemo da li možemo da dođemo do te novije verzije Vaše
6 biografije.

7 U izveštaju ste pomenuli da ste ranije već svedočili pred ovim sudom kao
8 sudski veštak, u koliko ste predmeta do danas svedočili, ako se sećate?

9 O: Ako ubrojimo i svedočenje koje se odnosi na Kosovo, i ono koje se
10 odnosi na Bosnu, i to kao odvojene stvari, onda dva puta u predmetu *Milošević*,
11 jednom u predmetu *Krajišnik*, jednom u predmetu protiv takozvane "kosovske
12 šestorice", odnosno *Milutinović i drugi*, jednom u predmetu *Tužilac protiv*
13 *Šešelja* i jednom u predmetu *Đorđević*, a to je bilo prošlog leta.

14 P: Hvala. Sledeće bi želeo da Vam prikažem dokument 65ter 10367.02, to je
15 Vaš izveštaj naslovljen *Uništavanje kulturne baštine u Bosni i Hercegovini*. Da
16 li prepoznajete ovo kao izveštaj koji ste pripremili na molbu Tužilaštva,
17 konkretno za ovaj predmet protiv gospodina Stanišića i gospodina Župljanina?

18 O: Da.

19 P: Da li ste doneli sa sobom primerak ovog izveštaja koji je odštampan?

20 O: Jesam i zamoliću Sudsko veće da pregledam taj izveštaj ako mi je to
21 potrebno.

22 P: U redu. Ima samo nekoliko stvari koje sam hteo da Vas pitam u vezi sa
23 Vašim izveštajem pre nego što pređem na neke od konkretnih nalaza koje se odnose

24

25

26

27

28

29

30

1 na neke od ovih lokaliteta iz Vaše baze podataka. Na 7. strani u verziji na
2 engleskom jeziku u 14. pasusu koji se odnosi na ciljeve predmeta i metodologiju,
3 pominjete i druge izveštaje koje ste pripremili, a koje u smislu reference
4 želite da integrišete u ovaj izveštaj jer oni manje-više pokrivaju iste opštine
5 koje su predmet ovog sudskog postupka.

6 O: Tako je.

7 P: Neki od novih lokaliteta koje ste posetili posebno za ovaj predmet jesu
8 u opštinama Bileća, Gacko, Teslić i Vlasenica, je li tako?

9 O: Tako je.

10 P: na sledećoj strani u 15. pasusu, na samom kraju ovog pasusa, govorite o
11 tome odakle ste dobili informacije i fotografije koje ste uvrstili u svoj
12 izveštaj i pominjete da je nešto od toga poteklo od lokalnih verskih zajednica i
13 "iz drugih izvora za koje se smatra da su pouzdani." Možete li da kažete Sudskom
14 veću koje ste to druge izvore smatrali pouzdanim?

15 O: Oni su navedeni u jednom u jednom odeljku mog izveštaja, ali da
16 rezimiram, drugi izvori koje sam smatrao pouzdanim uključuju institute za
17 zaštitu spomenika, zatim jedan tim za nadzor iz Saveta Evrope koji je obišao ove
18 lokalitete posle rata, zatim fotografije koje am dobio od istražitelja ovog suda
19 koje su oni snimili tokom raznih misija u tim opštinama. Kad god je to bilo
20 moguće, pokušavao sam da dođem do višestruke i nezavisne dokumentacije za
21 određeni lokalitet kako bih potvrdio svoje nalaze. Nekada sam prilikom posete
22 određenih lokaliteta utvrdio da su se ti lokaliteti promenili dosta vremena
23 posle rata i stoga mi je bilo od pomoći da nabavim fotografije koje su snimljene
24 u nekom ranijem trenutku posle rata.

25

26

27

28

29

30

1 P: Imam još jedno pitanje da Vam postavim u vezi sa pasusom 42 koji
2 počinje na 17., to jest 18. strani. Tu pominjete neke od lokaliteta gde ste išli
3 i gde ste utvrdili da su nekadašnje džamije razorene, a u nekim slučajevima i
4 srušene sa zemljom gde su čak i ruševine uklonjene. Pominjete da ste bili u
5 mogućnosti da utvrdite mesto nekadašnjeg lokaliteta zbog starih lipa koje su se
6 tradicionalno sadile na ulazima u džamije. Imam pitanje za Vas u vezi sa ovim
7 drvetom, na engleskom - *lime tree*. Ja sam iz Phoenixa, Arizona, ja imam u svom
8 dvorištu iza kuće jedno ovo drvo i to je drvo zelenog limuna a mislim da ste Vi
9 mislili na nešto drugo?

10 O: Da. Na engleskom naziv *lime tree* je drugi naziv za lipu, na B/H/S-u reč
11 je lipa i tradicionalno, čak i u pred hrišćansko doba to je bilo sveto drvo među
12 Slovenima i postojao je običaj da se drvo lipe sadi pored džamija. Ljudi čak to
13 pominju u nekim pesmama kao džamijske lipe i često kada džamije više i ne bi
14 bilo, jedan od načina da se utvrdi da je tu nekada postojala džamija bio je pre
15 svega da se traži neki ostatak temelja ili ruševina, ali često bi se tu nalazilo
16 i ovo drvo, a nekad su postojali i ostaci nadgrobnih spomenika kao i neko
17 smetlište na tom mestu koje je tu formirano posle razaranja džamije.

18 P: Još neka pitanja koja se nadovezuju na tradiciju ili običaje, da li bi
19 takvo drvo obično bilo zasađeno na nekom konkretnom mestu u odnosu na džamiju?

20 O: Obično desno od ulaza.

21 P: Pomenuli ste reč "lipa", je li to na Bosanskom jeziku?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da, jeste.

2 P: Kako se to piše?

3 O: L-i-p-a.

4 P: Hvala. Zatim je tu i jedna greška u kucanju na koju su mi ukazali,
5 mislim da je to pri dnu 21. strane. U engleskom je pasus 56, a onda na vrhu
6 sledeće strane 22 imamo pasus 62. Možete li nam objasniti otkuda to?

7 O: Nema teksta koji nedostaje. Ja sam pregledao materijal, ovo je tehnički
8 odeljak izveštaja u vezi sa korišćenjem baze podataka. Ja sam isključio neki
9 tekst koji više nije bio relevantan i zaboravio sam da prilagodim numeraciju,
10 ali nema ničeg bitnog što nedostaje.

11 P: Dakle nema pasusa od 57 do 61, ali to je samo greška u numeraciji, zar
12 ne?

13 O: Da, to je samo greška u numeraciji.

14 P: U izveštaju takođe pominjete na 23. strani u dodatku 1, opis i procena
15 izvora dokumentacije. Tu se navodi niz izvora na koje ste se pozivali tokom
16 pripremanja svog izveštaja osim onoga što ste lično obišli na terenu. Želim da
17 pogledamo jedan od ovih izvora zasebno, a to je dokument 65ter broj 10367.07.
18 Reč je o karti na koju se pozivate u svom izveštaju i to u pasusu 89 gde
19 navodite da je tu mapu označio gospodin Bekir Bešić. Možete li reći Sudskom veću
20 kakva je to karta?

21 O: To je mapa Bosne i Hercegovine na kojoj je gospodin Bekir Bešić koji je
22 bio član saveta Islamskih zajednica u Banja Luci u toku rata, a sada je
23 izbeglica, obeležio lokalitete uništenih džamija i to prvenstveno na osnovu
24 objavljene dokumentacije koju su objavile Islamske zajednice Bosne i Hercegovine
25 o čemu ja i govorim.

26

27

28

29

30

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Možemo li da još malo uvećamo.

2 P: Možete li da nam objasnite kakve su ovo oznake. Kakvi su ovi zeleni
3 krugovi, a šta su crvene tačke?

4 O: Zeleni krugovi označavaju veće gradove kao što su: Travnik, Zenica,
5 Banja Luka i Bihać. Svaka od crvenih tačkica označava džamiju koja je oštećena
6 ili uništena. Ako pogledate pažljivo na period desno od centra, videćete da su
7 tu i svetlozeleni kvadratići. Oni označavaju džamije koje su ostale netaknute.
8 To je otprilike na pola puta između zelenih krugova koji označavaju Travnik i
9 Zenicu i bosanske granice na severu. Evo tu možete da vidite jedno područje gde
10 su i ove svetlozelene oznake. To su džamije koje su ostale netaknute.

11 P: Jeste li Vi lično obavili neku istragu ili proverili ovaj dokument kako
12 biste videli da li se na tim lokalitetima zaista nalaze uništene džamije i da li
13 se to poklapa sa onim što ste znali na osnovu svog rada?

14 O: U raznim putovanjima koja sam obavio u ime ovog suda, obišao sam sve
15 ili delove 35 opština u Bosni i proverio sam ovo u odnosu na lokalitete koje sam
16 posetio, utvrdio sam da ništa nije pogrešno navedeno. Osim toga imao sam priliku
17 da pogledam i jednu knjigu koju je objavila Republika Bosna i Hercegovina koja
18 mi je služila, koja je poslužila kao osnov za ovu kartu. Opet sam to proverio i
19 utvrdio sam da su sve reference tačne.

20 Mislio sam da je to jedan koristan grafički prikaz obima štete, a s
21 obzirom da se to poklapa i sa delovima Bosne koje sam ja dokumentovao, čini mi
22 se da je karta u potpunosti pouzdana.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala.

2 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih na kraju ispitivanja ovog
3 svedoka preložio na usvajanje sva dokumenta koja imam pa ću to tako i učiniti.

4 P: da Vam postavim još jedno pitanje prije nego što stignemo do trenutka
5 za pauzu. U 86. pasusu Vašeg izveštaja postoji i referenca na bazu podataka
6 pregleda. Možete li nam reći šta je to?

7 O: Kada su od mene tražili da sastavim ovaj izveštaj, utvrdio sam da
8 postoje četiri opštine koje treba uključiti u izveštaj, a ja ranije nisam
9 pripremio izveštaje o lokalitetima na teritoriji tih opština. Stoga sam dobio
10 određeni set karakteristika od Tužilaštva i pripremio sam taj izveštaj prošlog
11 leta. Baza podataka ima isti format i rađena je na osnovu iste metodologije kao
12 i moji prethodni izveštaji za ovaj sud, ali sada su pokrivena i ove četiri
13 dodatne opštine. U nekima od njih obavio sam i terenske posete bilo zvanično ili
14 nezvanično. U nekima sam bio u prilici da dobijem dodatnu dokumentaciju iz
15 izvora koje smatram pouzdanim.

16 P: Hvala. Pogledaćemo ponešto od toga kada se budemo vratili posle pauze.

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Imam još jedno pitanje da postavim svedoku
18 pre pauze ako je to u redu. To je dokument 65ter 10367.06.

19 P: Reći ću Vam da je to dokument, statistički dodatak, gospodine
20 Riedlmayeru, "Sakralni objekti nesrpskih zajednica u opštinama koje su pokrivena
21 ovim pregledom, a oštećene ili uništene 1992."

22 O: Da, to je statistička analiza koju sam napravio za predmet *Krajišnik*.
23 Zamolili su me da prođem kroz celu bazu podataka i da odvojim lokalitete na

24

25

26

27

28

29

30

1 osnovu datuma kada je određeni objekat bio uništen. Dakle to samo za sebe
2 govori, neke opštine koje su pokrivena se preklapaju, a u nekim slučajevima to i
3 nije isto kao u onome što sam radio za ovaj predmet. Ali manje ili više se
4 preklapa.

5 P: Da. Vidim da tu ima nekih opština koje su ovde navedene, a koje nisu u
6 našoj optužnici, ali to možemo ranije obaška da prođemo.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ovo bi bio dobar trenutak za
8 mene da napravimo pauzu ako je pogodan i za Sudsko veće.

9 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Da. Vratićemo se za 20 minuta.

10 SUDSKA SLUŽBENICA: Molim ustanite.

11 ... Početak pauze u 12.03h

12 ... Sednica nastavljena u 12.32h

13 SUDSKA SLUŽBENICA: Molim ustanite. Izvolite sjesti.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, samo da Vas obavijestim, kada
15 sam namjeravao svjedoku pokazivati fotografije iz njegove baze podataka u vezi
16 sa nekim mjestima ja nemam namjeru pokazivati svih 112 fotografija, već samo
17 jedan reprezentativni uzorak, pa ćemo onda predložiti na usvajanje bazu
18 podataka u vezi sa svim tim lokacijama ukoliko ne bude prigovora ili ukoliko Vi
19 ne budete htjeli da ja to drugačije učinim.

20 [Svedok je pristupio svedočenju]

21 G. HANNIS: [simultani prevod]

22 P: Još jedanput dobar dan, gospodine Riedlmayer. Prije nego što nastavimo
23 s nekim fotografijama iz Vaše baze podataka, htio bih pogledati Vašu
24 biografiju... a vidim da gospodin Pantelić ustaje.

25 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Ja se ispričavam kolegi, ali... ne, ne, u
26 redu je. Za trenutak nisam mogao se spojiti na *LiveNote*, u redu je.

27

28

29

30

1 G. HANNIS: [simultani prevod]
2 P: Koliko znam, imamo ažuriranu Vašu biografiju. Molim Vas pogledajte
3 dokument 10367.01 da vidimo da li je to točna verzija u elektronskoj sudnici.
4 O: Da, izgleda da je točno.
5 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala. Pogledajmo sada dokazni predmet
6 65ter, 10367.10, konkretno 37. stranicu, molim.
7 P: Gospodine Riedlmayer, možete nam kazati što je ovo? Ja znam da u
8 izvještaju Vi govorite o tome kako su sastavljene ove stranice, sada kad imamo
9 jednu pred sobom recite nam što je to.
10 O: Da. Ovo je podatak unesen u bazu podataka iz moje baze podataka. Pri
11 vrhu imamo naziv zgrade, u ovom slučaju vrlo je lako zato što nema puno imena.
12 Neke zgrade su poznate pod više naziva, dakle imamo to na engleskom napisano i
13 na B/H/S-u, imam mjesto, dakle općinu u Bosni, ime grada, koordinate satelitske
14 navigacije tako da se može locirati, datum gradnje, povijesno razdoblje,
15 različite kategorije o tome o kakvoj se građevini radi. Dalje ima jedan dio o
16 stanju zgrade. U ovom slučaju, ako pogledate fotografije prije i poslije, vidi
17 se da je ova građevina potpuno razorena, odnosno lokacija je na fotografiji koja
18 je snimljena pred kraj rata prazna.
19 P: Ono što vidimo je fotografija prije rata?
20 O: Ovo je fotografija koju vidimo koja je snimljena 1985., a objavljena
21 2004. u knjizi koju je objavila Sarajevska nadbiskupija.
22 P: Hvala.
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Sljedeću stranicu molim.

2 P: Ovo je fotografija na lijevoj strani.

3 O: Ono što se vidi na lijevoj strani ovoga lista je lokacija na kojoj je
4 bila razorena crkva. Dakle opet, radi se o dokumentu kojeg je objavila
5 rimokatolička biskupija, a fotografija je snimljena nakon rata.

6 P: Moliću, spustimo list tako da imamo, da vidimo nekoliko informacija još
7 o tome.

8 O: Ovdje vidimo datum razaranja i činjenicu /sic/ kojoj se kaže da je
9 crkva pretrpjela oštećenja i na kraju su uklonjene ruševine.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Molim Vas pri dno sljedeće stranice.

11 P: Izvor Vaših informacija konkretno u ovom slučaju.

12 O: Knjiga koju je napisao fra Franjo Marić kojom se obilježava 300 godina,
13 odnosno obljetnica nadbiskupije.

14 P: Pogledajmo sada 31. stranicu ovoga dokumenta. To je još jedna lokacija
15 u općini Teslić.

16 O: U selu Donji Ružević jedna moderna džamija koja je obnovljena nakon
17 potresa 1987. Slika džamije prikazuje džamiju poslije rata u razorenome stanju,
18 pokazuje zapravo temelj, ostatak minareta, vidi se da je on praktički pri dnu
19 odrezan i vide se dijelovi koji vise što je vrlo tipično za minarete kod kojih
20 je došlo do eksplozije iznutra, naime moderni se minareti, suvremeni drže na
21 konstrukciji od armiranoga betona i željezne šipke koje vertikalno drže
22 građevinu se rašire od eksplozije i onda vise u obliku rozete. Dijelovi toga
23 vide se na vrhu.

24

25

26

27

28

29

30

1   Ispred vidimo ono što je ostalo od temelja, a u pozadini je kuća imama
2 koja je obnovljena poslije rata. U ovome slučaju, fotografiju smo dobili iz
3 žurnala Islamske zajednice. Ako spustite stranicu, vidjet ćete da se navodi
4 izvor. Razlog zbog kojega sam morao pribjeći ovoj fotografiji je zato što je
5 džamija nakon ovoga obnovljena i to je bilo ono gdje sam ustanovio da postoji
6 sasvim jasan dokaz o tome da je džamija razorena.

7   P: Kada ste odlazili na ona mjesta gdje su džamije bile u cijelosti
8 srušene kako ste bili u mogućnosti ustanoviti da ste na pravom mjestu? Više nije
9 bilo mjesta na osnovi kojega biste mogli zaključiti, kako je to bilo onda?
10 Recite sucima odgovor.

11   O: Pa u najboljem slučaju imao sam predratne fotografije koje su korisne
12 zato što pokazuju karakteristike u pozadini, bilo prirodne karakteristike ili
13 pak druge građevine koje su možda preživjele rat. Ima puno primjera u mom
14 istraživanju gdje se to vidi.

15   Drugo, u većini slučajeva prilikom mogega istraživanja, vodili su me na
16 mjesta ljudi koji su te lokacije poznavali, obično netko od duhovnika, dakle od
17 ljudi koji su iz vjerske zajednice bili tamo prije rata, koji bi išli samnom
18 katkada na nekoliko sati, a katkada i po cijeli dan s jednog mjesta na drugo.
19 Prema tome ja sam se donekle oslanjao i na to.

20   Isto tako, kada dođete na lokaciju, osim ako temelji nisu iskopani, a i to
21 ostavlja trag u smislu udubine, vrlo često se može ustanoviti razlika prema
22 vegetaciji koja raste, jer čak ni trava ne raste dobro na ostacima od neke
23
24
25
26
27
28
29
30

1 građevine. Dakle, vegetacija je vrlo mjestimična i katkada se može vidjeti čitav
2 izgled temelja. Vrlo često kada su zgrade srušene i kada se ukloni šuta, ostaju
3 neki fragmenti koji ostanu blizu mjesta na kojem je zgrada bila. Dakle postoji
4 više različitih načina na osnovi kojih se da zaključiti da je tamo bila nekakva
5 građevina mada je više nema. I naravno postoji ono što sam već spomenuo, recimo
6 lipa koja se nalazi ispred džamije zatim vrlo često tragovi oskrnuća poput
7 gomile usmrđenog smeća koje se nalazi na tom mjestu ili grafiti koji su
8 napisani. Dakle, postoji više načina na koje se to može ustvrditi, no isto tako
9 bih rekao da samo u nekim slučajevima, samo su neki slučajevi bili da su
10 ruševine potpuno uklonjene. U većini slučajeva kao na ovome vidite dijelove
11 džamije koji su ostali na mjestu događaja.

12 P: Hvala. Zatim bih pokazao nekoliko fotografija iz drugog dijela baze
13 podataka. To je dokazni predmet 10367.12. Počet ćemo tako što ćemo pogledati
14 stranicu 538. Samo malo da vidimo stranicu, evo ga, to je to.

15 O: Ovo je džamija u općini Ključ. To je jedna od onih koja ima više imena.
16 Pudin Han-Velagići se zove tako, tako se zove selo. Stvar je komplicirana zato
17 što su Velagići poput mnogih drugih bosanskih sela zapravo imaju gornji donji
18 dio, ovaj dio se nalazi blizu glavne ceste Ključ-Sanski Most. Također se naziva
19 i džamijom u Hadžićima zato što je to jedno blisko naselje. To je bila moderna
20 džamija sagrađena tek nekoliko godina prije rata i uistinu bila je potpuno
21 razorena.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Kada sam ja posjetio lokaciju džamija je tek bila obnovljena i bila je
2 ceremonija otvaranja dan ranije, no ponajprije sam mogao reći da je nekada tamo
3 bila džamija zato što ima jedan mali dio stare džamije kao spomenik kraj nove
4 džamije. Isto tako se može kazati na osnovi okolnoga prostora, a imao sam dosta
5 sreće u ovome slučaju zato što sam imao više fotografija koje su snimljene
6 različitih datuma prije i poslije rata koje pokazuju stupanj razorenosti.

7   Dakle ono što ovdje vidite na lijevoj strani je fotografija koju je
8 objavio Britanski fotoreporter Paul Harris koji je bio tamo početkom 1993.
9 godine. Ja vidim da je minaret u pozadini oštećen, praktički da je presječen i
10 da je džamija srušena. Ono što ostaje je betonska ploča krova, bila je, tu se
11 vidi i ostaci velike kupole te tri male kupole iznad ulaza. Do toga je došlo
12 uslijed eksplozije koja je raznijela zidove i onda je krov jednostavno pao na
13 zemlju.

14   Ako pogledate malo niže, vidjet ćete još dvije fotografije koje prikazuju
15 da je krajem rata došlo do daljnjega razaranja i na samome kraju ostala je samo
16 jedna kupola iznad, mala kupola iznad ulaza i to je bilo sve što je ostalo, a
17 sve ostalo bile su samo ruševine. Spustite još malo stranicu.

18   P: Molim sljedeću stranicu broj 540.

19   O: Možete li malo podići molim. Da, malo natrag. O da, evo ga. Dakle ovdje
20 vidite dokumente iz više izvora. Ovo je fotografija snimljena 1997. koju su
21 snimili ljudi iz Vijeća Evrope. Tu se vidi... vide se ruševine, vidi se šteta i
22 preostali element. Desna fotografija, to je fotografija koju sam ja snimio,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 to je, vidimo obnovljenu imamovu kuću u pozadini i malu kupolu koja se ne vidi
2 dobro na ovoj fotografiji ali ona je desno od ove džamije, obnovljene.

3 P: Časni Sude, u dodatku "E" u Optužnici spominje se džamija u Pudin u Hanu
4 te isto tako džamija u Velagićima.

5 Jesu li to dvije džamije gospodine Riedlmayer?

6 O: Ne, samo je jedna. Mislím da i tako stoji u optužnici.

7 P: Dakle, radi se o džamiji u Pudin u Hanu-Velagićima, dakle jedna zgrada?

8 O: Da, tako je.

9 P: Molim sada sljedeću stranicu u elektronskoj sudnici. Sada ćemo govoriti
10 o Kotor Varošu. Spustite malo. Ovo je katolička crkva?

11 O: Da. Ovo je katolička crkva u Kotor Varošu, u gradu Kotor Varošu. Ovo je
12 fotografija koju sam ja napravio u 7. mjesecu 1992. Unutarnji pregled prema
13 oltaru - vidite da nema krova i isto tako se vide tragovi požara koje sam
14 zabilježio, ako malo spustite vidite isti prostor mada u drugome pravcu, dakle s
15 druge strane, dakle, jedan je pogled od oltara prema dnu, a ovaj gornji dio je
16 pogled prema oltaru dakle, vidite koliko je unutrašnjost razorena.

17 Vanjski dio crkve također je bio razoren. Imamo tu dva modernistička
18 elementa koja su srušena, jedan do župnoga dvora koji se nalazio.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Hvala. A sad molim stranicu 739 i idemo na drugu općinu. Pogledat ćemo
2 Prijedor.

3 O: Ovo je rimokatolička crkva u gradu Prijedoru. Ja sam to mjesto obišao
4 1992. i tada crkva više nije stajala na svom mjestu. Fotografije koje prikazuju
5 razaranja sam dobio, naime, neke su snimljene za vrijeme rata, a neke su od
6 prije rata kao i neke moje fotografije poslije rata. Zgrada koja je još bila na
7 svom mjestu kada sam ja bio tamo je ona koja se vidi lijevo od... na
8 fotografiji, to je moderni župni centar.

9 P: Molim Vas sljedeću stranicu u elektronskoj sudnici. S desne strane je
10 fotografija pre rata?

11 O: Da, to je fotografija od pre rata. Tu je bio i jak zemljotres u tom
12 kraju 60-ih godina pa je stari zvonik se srušio onda su oni napravili novi,
13 moderan. Ova fotografija s leve strane je snimljena za vreme rata i na njoj se
14 vide ostaci broda crkve, to je, ako se ne varam, s kraja 1992. Mislim da je
15 jedan Nemački reporter snimio to tada, a onda je fotografija objavljena u knjizi
16 Roya Gutmana.

17 P: U redu. Molio bih da sada pogledamo stranu 745. Reč je o još jednom
18 lokalitetu u Prijedoru.

19 O: Ovo je džamija u starom gradu u Prijedoru i to je primer onoga o čemu
20 sam govorio gde možete da vidite temelje. Ovo je čošak zgrade, vidi se dakle
21 kako je trava rasla oko temelja, sama džamija nalazila se na mestu gde je sada
22 ova prikolica. Vidi se i jedan Muslimanski nadgrobni spomenik sa leve strane.
23 Ako pogledate predratne fotografije videćete da ih je bio ceo niz ispred
24
25
26
27
28
29
30

1 džamije, ali kao što se ovde vidi, džamija je potpuno nestala.

2 G. HANNIS: Molim da pogledamo sledeću stranu.

3 P: Jeste li o ovome govorili, fotografija od pre rata?

4 O: Jeste, to je to. Ako pogledate ovde u blizini čoška zgrade, sa desne
5 strane, vidi se jedan visoki nadgrobni spomenik koji je, ja mislim, možda isti
6 kao i onaj sa fotografije koju sam ja snimio 2002. godine.

7 G. HANNIS: Hvala. Sada bih Vam prikazao sledeće, nešto iz Zvornika, sa
8 strane 1132. 1132. Izvinjavam se, možda sam i naveo pogrešan broj. Potreban mi
9 je ERN 0557-5022. Dakle, to je 100 strana dalje, barem sudeći po ERN broju. To
10 je to, hvala. Džamija Rijeka.

11 O: Džamija Rijeka u Zvorniku je bila glavna džamija u centru Zvornika.
12 Ovde pri vrhu se vidi fotografija koju sam ja snimio jula 1992. Tu je i primer
13 stare lipe i ovog velikog kontejnera za smeće koji se nalazi pod lipom. Ovde
14 vidite i drugu fotografiju od pre rata gde se vidi isto drvo. Ovo mesto je posle
15 rata puno godina bilo parkiralište, ali kada sam ja bio tamo 2002. bilo je već
16 nekih sudskih postupaka pa je odlučeno da se to ogradi ali još uvek u tom
17 trenutku nisu ponovo izgradili.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Možemo li da pređemo na sledeću stranu?

19 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Doktor Riedlmayer, samo da budem
20 siguran da je tačno zbeleženo ono što ste rekli. Kazali ste da je fotografija
21 snimljena jula 1992., ali čini se da ste Vi rekli da je iz jula 2002.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: [simultani prevod] Ne, mislio sam 2002. Ako sam rekao 1992.,
2 napravio sam lapsus.

3 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] U redu. Hvala najlepše.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala sudijo. Hvala i Vama.

5 P: Molim sledeću stranu.

6 O: ovo su dve fotografije od pre rata snimljene pred sam početak rata.
7 Možete da vidite drvo i džamiju koja se nalazi s desna, a ovo je malo druga
8 perspektiv, snimljeno je sa brda ali vidi se džamija u samom središtu ove
9 fotografije.

10 P: Hvala.

11 O: Ako pogledate pažljivo ovo drvo možete da vidite da se sve poklapa jer
12 drvo ima, da kažemo, rupu u krošnji sa iste strane, dakle to se poklapa i još
13 uvek je tako i danas.

14 P: Hvala.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Sada bih prešao na Brčko, reč je o strani
16 292 ovog dokaznog predmeta.

17 SVEDOK: To je džamija Sava, jedna veoma stara džamija u Brčkom koja se
18 nalazi u centru grada. Ova ulica koju vidite odmah s desna je glavna ulica gde
19 je i pijaca u Brčkom i ova fotografija gornja jest lokalitet kako je izgledao u
20 leto 2002. kada sam ja bio tamo. Ako pažljivo pogledate možete, da vidite ovo
21 ulegnuće na zemlju, a glavni imam iz Brčkog mi je rekao da ne samo što su
22 uklonjene ruševine, već su iskopani čak i temelji.

23 Ako pogledate gvozdeni most koji se nalazi sa desne strane, videćete ga i
24 na sledećoj fotografiji od pre rata koja se nalazi odmah ispod.

25 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, a molio bih da pređemo na sledeću stranu
26 u e-court-u.

27 SVEDOK: [simultani prevod] Mislim da ovde možete da vidite gvozdeni
28
29
30

1 most kao i bandere. Nisam siguran da su bandere identične ali mislim da je to
2 još uvek ista ta ulična rasveta, a ovo je džamija kako je izgledala pre nego što
3 je dignuta u vazduh.

4 G. HANNIS: [simultani prevod]

5 P: U redu. Da li ste mogli da utvrdite šta se desilo sa ruševinama ove
6 konkretne džamije, gde su te ruševine završile? Jeste li to mogli da zaključite
7 na osnovu drugih informacija koje ste dobili?

8 O: Da, našao sam reference kod dva arheologa forenzičara koji su radili u
9 jednoj ekshumaciji za ovaj sud na lokalitetu masovne grobnice u predgrađu
10 Brčkog. Jedan od njih bio je doktor Richard Wright, čije svedočenje i citiram, a
11 drugi je bila doktor Rebecca Saunders ako se ne varam. Ona je arheolog
12 forenzičar iz Sjedinjenih Država i ja sam ustvari kontaktirao profesorku
13 Saunders koja je u jednom razgovoru pomenula ruševine džamije i to baš kad se
14 vratila sa te misije na kojoj su vršili ekshumaciju i ona je za mene potvrdila
15 da je to zaista videla. Lokalna Islamska zajednica mi je takođe rekla to isto.
16 Ja nisam u ovom slučaju išao na lokalitet i nisam lično video ništa od svega
17 ovoga.

18 P: Verujem da ste naveli i dali referencu na svedočenje doktora Richarda
19 Wrighta u predmetu *Jelisić* /u engleskom transkriptu: "Iličić"/; je li tako?

20 O: Da, mislim da je to u jednoj fusnoti u mom izveštaju.

21 P: U redu.

22 G. HANNIS: [simultani prevod] Sada bih želeo da pogledamo još jedan
23 dokazni predmet. Imam još četiri lokaliteta i još dva dokazna predmeta, časni

24

25

26

27

28

29

30

1 Sude, a onda ću, takoreći, stići do kraja. Prvi dokazni predmet koji želim da
2 pogledamo je 10367.08. Nisam siguran koja je strana u e-courtu ona koja mi
3 treba. 1029.

4 O: Da.

5 P: Da, to je to.

6 O: Ovo je starija od dve džamije u Višegradu poznata kao Visoka džamija,
7 pijačna džamija, ili Gazanfer-imam džamija. Lokalitet je sada prazan trouglasti
8 trg sa nekoliko betonskih klupa u sredini. Ako vrlo pažljivo pogledate
9 posleratnu fotografiju koju sam snimio i naročito obratite pažnju na zgradu sa
10 desne strane i na onu nižu zgradu koja je odmah levo od nje, možete ih primetiti
11 i na predratnoj fotografiji istog lokaliteta koju imam. Evo vidite, prvo je
12 jedna malo viša zgrada onda ova niža nalik na garažu levo od nje. To se vidi iza
13 ulaza i trema džamije.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] I sledeća strana molim. Mislim da imamo još
15 jednu fotografiju iste džamije od pre rata.

16 O: Da. To je fotografija snimljena iz drugog ugla. Ona prethodna bila je
17 na levo u odnosu na onu snimljenu posle rata, a ova je u istom smeru.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Sada bih zamolio da sada pređemo na stranicu
19 1035, pet strana dalje od ove strane koju vidimo sada.

20 SVEDOK: [simultani prevod] Ovo je Careva džamija, to je druga džamija u
21 Višegradu koja se nalazi na drugom kraju glavne ulice u Višegradu. U vreme kada
22 sam to mesto posetio, ono što se vidi ovde pri vrhu je sve što se videlo. Opet,
23 ako pogledate vrlo pažljivo vide se, to jest, nazire se gde su se nalazili
24 temelji ovde u donjem desnom uglu vidi se jedan čošak temelja. Ako pažljivo

25

26

27

28

29

30

1 pogledate zgrade koje se nalaze u pozadini ove stambene zgrade, mislim da njih
2 možete da uočite i na predratnoj fotografiji, to je sličan raspored prozora.
3 Ulaz u džamiju bio je okrenut ka ulici, a zgrade su bile odmah udesno ako biste
4 bili okrenuti licem prema ulazu. To je još jedan od slučajeva u kojima je
5 džamija u potpunosti uništena.

6 P: Hvala. Je li to bila i Bikavac džamija?

7 O: Da. Zvali su je i Bikavac jer je bila odmah do dela Višegrada koji se
8 naziva Bikavac.

9 P: Hvala. I najзад, još jedan dokazni predmet 10367.11. Molio bih da prvo
10 pogledamo prvu stranu tog dokaznog predmeta.

11 O: Ovo je katolička crkva u Bosanskom Šamcu, ova fotografija pri vrhu
12 snimio ju je jedan istražitelj ovog Suda na samom kraju rata. U prvom planu iza
13 gvozdene ograde nalazi se prazna lokacija gde je nekada bila katolička crkva, a
14 u pozadini sa desne strane nalazi se srpska pravoslavna crkva koja je sa druge
15 strane ulice i koja je ostala netaknuta.

16 Sledeća fotografija prikazuje istu gvozdenu ogradu i novu crkvu koja se
17 uzdiže iza ograde.

18 P: Molim da pređemo i na sledeću stranicu.

19 O: To je lokalni župnik koji je nadgledao obnovu crkve. On je ovde... drži
20 fotografiju crkve od pre rata i model crkve. To mi je pokazao jedno i drugo.

21 P: U redu. Molim da sada pogledamo ono što se nalazi dve stranice dalje.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 To je takođe u Bosanskom Šamcu, ali drugi lokalitet.

2 O: Ovo je gradska džamija, Azizia džamija, ili Mirahmedova džamija koja se
3 nalazi u samom centru Bosanskog Šamca, odnosno nalazila se. Ona je u jednom
4 omanjem parku, okružena je zgradama gradskog centra i u vreme kada sam ja bio
5 tamo to je bila, bio prazan plac, ali tu je i ovo drvo, a i kontejner za smeće.
6 Sada kada se spusti, vidimo i džamiju u centru grada i okolne zgrade. Ako
7 okrenemo i na sledeću stranu -

8 P: Molim da prikažemo tu sledeću stranu.

9 O: Evo tu se vide dva prikaza ove džamije od pre rata. Opet je tu i drvo
10 odmah do džamije desno od ulaza.

11 P: Vidim u Vašem unosu u bazu podataka da se kaže da je ovo Azizija
12 džamija ili Mirahmedova džamija. Je li ona poznata i kao gradska džamija?

13 O: Da. Svaka džamija, ako se nalazi blizu centra grada poznata je kao
14 gradska džamija ili čaršijska džamija. Ali mnoge džamije kao što je ova takođe
15 nose i ime donatora koji je osnovao ili obnovio džamiju.

16 P: Je li bilo još neke džamije u Bosanskom Šamcu?

17 O: Ne, bila je samo jedna džamija i jedna katolička crkva.

18 P: Želeo sam da se dotaknemo nekoliko stvari kad je reč o imenima i o
19 pisanju. U našem dodatku "E" kada se pominje Donji Vakuf pominje se i Pušakova
20 džamija, odnosno Prušak, tako nam stoji.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Trebalo bi da bude "c" Prusac. Ja sam posetio tu džamiju.
- 2 P: Koliko je Vama poznato nema grada ili sela u opštini Gornji Vakuf koje
3 se piše sa "k" Prušak?
- 4 O: Ne.
- 5 P: Hvala. Što se tiče Sanskog Mosta, isto tako imamo i referencu u
6 optužnici na džamiju Ristovo Korenovići /u engleskom transkriptu: "Karanovići"/.
7 Mislim da ste mi Vi rekli da Korenovići u stvari treba da budu Karani, zar ne?
- 8 O: Da, tako je. To je samo varijanta naziva, ono "ovići" naznačava da je
9 to naselje gde žive sinovi tog čoveka dakle to je maltene drugi način da se kaže
10 jedno te isto.
- 11 P: Mislim da ste rekli da ovde treba da stoji p-r-i?
- 12 O: Da.
- 13 P: Najzad, u Višegradu se pominje Drinska džamija.
- 14 O: Selo se zove Drinsko, to je veoma neobičan naziv za selo jer se selo ne
15 nalazi na samoj reci, ali piše se sa "o".
- 16 P: U redu. Hvala gospodine Riedlmayer. Nemam daljih pitanja za Vas u ovom
17 trenutku. Hvala.
- 18 G. HANNIS: [simultani prevod] Hteo bih da ponudim na usvajanje biografiju
19 ovog svedoka, njegov izveštaj kao i propratne dokumente o kojima smo govorili.
- 20 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Unakrsno ispitivanje.
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Samo ove dokumente koje ste koristili
2 tokom glavnog ispitivanja, oni o kojima smo govorili, tako ste rekli?

3 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja mislim da smo govorili o svemu na spisku,
4 barem nakratko, tu je riječ o dokaznim predmetima od 10367.01 do 12.

5 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Dakle svi dokumenti na listi?

6 G. HANNIS: [simultani prevod] Da.

7 G. O'SULLIVAN: [simultani prevod] Možemo li pričekati do kraja unakrsnog
8 ispitivanja da iznesemo našu završnu argumentaciju o tome? Hvala.

9 Unakrsno ispituje g. O'Sullivan:

10 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

11 [Svedok odgovara putem prevodioca]

12 P: Dobar dan, gospodine svjedok.

13 O: Dobar dan.

14 P: Ovaj izvještaj koji ste nam pripremili za ovaj predmet uključuje, među
15 ostalim stvarima, i Vaš izvještaj za predmet *Milošević*; je li to tačno?

16 O: Da, jeste.

17 P: U predmetu *Milošević* sastavili ste izvještaj 2002. godine?

18 O: Da.

19 P: Naslov tog Vašeg izvještaja je *Uništenje kulturnog nasljeđa u Bosni i*
20 *Hercegovini između 1992. i 1996. godine, poslijeratni pregled odabranih općina.*
21 Je li to tačno?

22 O: Jeste.

23 P: Kada ste pripremali taj izvještaj za predmet *Milošević*, pokušali ste
24 pokriti onaj period između 1992. do kraja 1995., do Daytonu?

25 O: Da.

26

27

28

29

30

1 P: Ako sam Vas dobro razumio, Vaš prvi korak je bio da pronađete
2 informacije kako biste ustanovili kako je lokacija izgledala prije rata?

3 O: Da. To se događalo zapravo u raznim fazama procesa. Prije nego što sam
4 otišao u Bosnu, ja sam probao da dobijem sve objavljene informacije koje su se
5 mogle naći. To je kao što vjerojatno možete pogoditi je davalo najraznoražnije
6 rezultate. Najpoznatija mjesta koja se spominju u knjigama i vodičima za turiste
7 su imala mnogo fotografija, a male džamije po selima ili crkve nisu. Ja sam
8 tokom vremena dok sam radio na terenu u Bosni pokušavao da prikupim fotografije
9 iz lokalnih zajednica ako su ih imali. Poneki put su mi pokazivali fotografije
10 ili bi ih ja snimao. Poneki put sam dobio male brošure koje su bile posvećene
11 dizanju sredstava na kojima su bile fotografije zgrada prije rata, dakle to je
12 bio stalni proces.

13 P: I dakle pokušavali ste utvrditi kakvo je bilo stanje prije rata, da li
14 se slažete?

15 O: Da.

16 P: A zatim ste išli na teren 2001. kako biste vidjeli kakvo je stanje
17 tada?

18 O: Da.

19 P: Dakle Vi ste se tada fokusirali na period od 1992. do 1995.?

20 O: Da.

21 P: Moj kolega iz Tužilaštva Vam je pokazao statistički aneks koji ste
22 pripremili za predmet *Krajišnik*. To je 10367.06, po 65ter. Da li Vi tvrdite da
23 su informacije sadržane u tom dodatku, aneksu, koji govori o lokacijama koje su

24

25

26

27

28

29

30

1 uništene ili oštećene 1992. nešto što je tačno?

2 O: Da.

3 P: Da li biste prihvatili da ima primjera u tom materijalu za potkrjepu
4 gdje navodite 1993. kao datum oštećenja. Da li biste prihvatili da su neke od
5 tih informacija pogrešne?

6 O: Pa sve je moguće. Mi tu govorimo o 400 lokacija gotovo. Ja sam ovo
7 sastavljao tokom pripreme za ispitivanje u zadnjem trenutku me to zamolio
8 tužilac jednostavno sam pregledavao cijeli taj materijal i ipak ne bih očekivao
9 da ima puno grešaka.

10 P: Ali da li biste prihvatili da one reference koje se tiču na 1993. koju
11 ste Vi zapisali, da i tu može biti grešaka u ovome dokumentu?

12 O: Pa da ali u malom postotku.

13 P: Za zapisnik mi ćemo ubuduće govoriti o katoličkoj crkvi u Ključu, Šamcu
14 i Gornjoj Kamenici, džamiji u Zvorniku u Kovačevićima, to je također, tu iz
15 Kovačevića, džamija Kovačevići u Zvorniku, i još jedna džamija.

16 Informacije koje ste zabilježili u svojoj bazi podataka u vezi sa navodnim
17 danom ili datumom uništenja, niste nikada samostalno otišli da provjeravate jesu
18 li informacije tačne?

19 O: To nije bilo nešto... naime, kao prvo ja nisam bio tamo tokom rata pa
20 nisam ni vlastitim očima mogao ništa od toga ni vidjeti. Kada je bilo moguće ako
21 je bilo raspoloživih informacija iz trećih izvora koji su treća strana, dakle,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 na primjer iz izvještaja novinara koji su tuda prolazili tokom rata i
2 zabilježili da je ili džamija uništena ili da još uvijek stoji, to bih uključio
3 kao nešto što potkrepljuje moje tvrdnje, ali ja nisam bio na licu mjesta i vodio
4 kriminalističku istragu, nego sam samo fotografirao zgrade.

5 P: I niste vojni istražitelj, zar ne?

6 O: Ne ja nisam stručnjak za vojna pitanja.

7 P: Ne znate ni da li je bilo vojnih operacija u općinama koje se tiču
8 Stanišića ili Župljanina tokom 1992. zar ne?

9 O: Da, ja to ne znam, ali bih mogao reći da sam mogao primjetiti na
10 temelju zgrada koje sam vidio da su još uvijek cijele uglavnom 2002. i u nekim
11 drugim periodima, te da sam gledao fotografije zgrada snimljene za vrijeme ili
12 odmah nakon rata tako da je kao prvo bilo moguće vidjeti kontekst, vidjelo se
13 okolne zgrade koje su znale biti oštećene, i kao drugo, moglo se vidjeti po
14 vrsti oštećenja ili razaranja, naime, moglo bi se očekivati da je neka zgrada
15 koja je bila u ratnoj zoni prepuna rupa od metaka i od udara recimo granata.
16 Iako ja naravno nisam vojni vještak, ja sam na temelju tih terenskih
17 istraživanja koja sam sproveo u Bosni i na Kosovu vidio na stotine zgrada koje
18 su bile oštećene i uspio skupiti neka saznanja o tome kako se, kako su bile
19 uništene, ali u pravu ste, nisam bio tamo kada su one bile uništene.

20 G. O'SULLIVAN: [simultani prevod] Nemam više pitanja.

21 Unakrsno ispituje g. Pantelić:

22 [Branilac ispituje putem prevodioca]

23 [Svedok odgovara putem prevodioca]

24 P: Dobar dan, gospodine Riedlmayer.

25 O: Dobar dan.

26

27

28

29

30

- 1 P: Mislim da ste rođeni 28. novembra?
- 2 O: Da.
- 3 P: Čini se da su svi dobri ljudi rođeni tog dana. Ja sam rođen tog dana,
4 međutim, mi smo ljudska bića, svi ponekad griješimo. Složit ćete se samnom da i
5 u ovoj vrsti rada dolazi do grešaka, zar ne?
- 6 O: Griješiti je ljudski.
- 7 P: Želio bih skrenuti Vašu pažnju na naslove Vaših ranijih izvještaja. Na
8 primjer, moj kolega gospodin O'Sullivan /?spomenuo je/ jedan izvještaj koji ste
9 spremili za predmet *Milošević* 2002. godine. Naslov dokumenta je *Uništenje*
10 *kulturnog naslijeđa u Bosni i Hercegovini 1992. do 1996., poslijeratni pregled*
11 *odabranih općina*. To je točan naslov, zar ne?
- 12 O: Da, to je naslov mog rada.
- 13 P: A zatim, 2003. godine, dostavili ste jedan izvještaj za predmet
14 *Krajišnik*, zar ne?
- 15 O: Tako je.
- 16 P: 2009., ako ne griješim, dostavili ste dva izvještaja, jedan za predmet
17 *Karadžić*, a drugi za ovaj predmet *Stanišić/Župljanin*?
- 18 O: Da, tako je.
- 19 P: Mislim da bi pravi naslov trebao biti... naime, u predmetu *Milošević*
20 mislim da ste dali precizniji naslov.
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Pa možda da čujemo pitanje umjesto da kolega
2 iznosi svoja mišljenja.

3 G. PANTELIĆ: [simultani prevod]

4 P: Da li biste se suglasili sa mnom, gospodine Riedlmayer, da riječ
5 "nesrpskog kulturnog nasljeđa" nije odgovarajuća riječ. Možda bi bilo bolje da
6 se govori o Bosanskom kulturnom, kulturnoj baštini ili nasljeđu. Ovaj prefiks
7 "nesrpski" je nešto što čovjeka može zbuniti. Koji je bio razlog zbog kojeg -

8 P: Razlog je taj što se tu pokazuje koji mi je bio zadatak. Ja sam naveo u
9 izvještaju, kada dakle pređemo sa naslova na izvještaj, da je zadatak koji sam
10 dobio bio da pogledam kulturnu baštinu nesrpskih zajednica, dakle, bosanskih
11 Muslimana ili bosanskih Hrvata, u određenim općinama. Da sam ovo radio za neku
12 drugu svrhu, složio bih se da je to nezgrapnan način formuliranja naslova, ali to
13 je jednostavno odraz zadatka koji sam dobio.

14 P: Međutim, suglasit ćete se samnom, zar ne gospodine Riedlmayer, da bez
15 obzira na nacionalno porijeklo sva baština iz Bosne pripada svima trima
16 konstitutivnim narodima Bosne, jesam li u pravu?

17 O: Ako ste pročitali moje članke i tekstove, vidjet ćete da ja to
18 dosljedno tvrdim.

19 P: Da, također ćete prihvatiti mogućnost da su neki članovi Srpske
20 zajednice se držali ili slijedili praksu Muslimanske ili katoličke vjere, jesam
21 li točan u toj tvrdnji?

22 O: Pa to je sad pitanje samoodređenja. Ja kažem sljedeće. To ovisi o tome

23
24
25
26
27
28
29
30

1 s kim i kada razgovarate. Ovisno o tome, ti termini mogu imati relativno
2 različiti značaj.

3 P: [simultani prevod] Oprostite, samo trenutak. Ne, gospodine Riedlmayer,
4 samo trenutak. Dakle, Vi prihvaćate mogućnost da je cijeli niz građana Bosne i
5 Hercegovine koji su srpske nacionalnosti, srpskog porijekla, da bi oni mogli
6 biti također članovi Muslimanske ili katoličke vjerske zajednice. Da su, da oni
7 su vjernici te vjere. Da li omogućavate to jest prihvaćate i tu mogućnost, da
8 ili ne?

9 O: Pa to je moguće.

10 P: Određenom broju srpskih građana bilo bi neobično da vide ovakav naslov
11 ukoliko bi naišli na njega. Ovaj termin "nesrpski" na to ciljam. Da li biste se
12 suglasili samnom da bi možda trebalo izmijeniti taj naslov uskoro?

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Ulažem prigovor na relevantnost ovog
14 pitanja.

15 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] U redu. Preći ćemo na nešto drugo. Druga
16 jedna tema gospodine Riedlmayer. Čitao sam ove Vaše publikacije koje, naime,
17 priložili ste spisak publikacija koje, mislim da se tu radi, da to je dio Vašeg
18 životopisa. I tu ne vidim jednu konkretnu publikaciju koju ste objavili 1993.
19 godine, pod naslovom "Kratka povijest Bosne i Hercegovine" koja je bila dio
20 jednog projekta o Bosni. Zašto to niste naveli?

21 O: Znam o čemu govorite, to je bilo na jednoj web stranici, to nije bila
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 formalna publikacija u tom smislu da nije išlo preko izdavačke kuće, niti preko
2 urednika nego je bilo prigodno napisano, nema fusnota, ne radi se o znanstvenoj
3 publikaciji. Sličnije je recimo pismu koje čovjek može uputiti nekim novinama
4 ili nekom pamfletu. Moje su publikacije, barem one o kojima ovdje govorimo, su
5 uglavnom napisane za razne časopise i knjige, drugačije su prirode.

6 P: Ali i dalje stojite iza onog što ste naveli u toj publikaciji?

7 O: Kako mislite da li stojim iza toga? Ja sam to dao objaviti.

8 P: Vi ste autor i prihvaćate ono što ste rekli?

9 O: Ja sam to pisao 1993. na temelju informacija koje sam tada znao. Kada
10 bih ponovo pisao isto, vjerojatno ne bih isto napisao. Svi mi naučimo nešto u
11 periodu od recimo 20 godina. Ovdje se radi... želio bih istaknuti da sličan
12 povijesni pregled povijesti Bosne i Hercegovine koji se drži istih osnovnih
13 crta, ali je na formalan način prezentiran sa izvorima i svime, da se to
14 pojavilo u mojoj publikaciji *Iz pepela*, također navedeno je u bibliografiji.

15 P: Gospodine Riedlmayer, samo još jedno pitanje. Recite što biste Vi
16 promijenili, ali prije toga, koliko sam ja shvatio, Vi ste rekao bih na neki
17 način dezinformirani ili da kažem, zatrovali su Vas tadašnji novinski članci iz
18 1993. Zbog nedostatka pravih informacija, ste Vi napisali taj tekst.

19 O: Pa kao prvo, naslov je bio *Kratka povijest Bosne i Hercegovine*. Kada
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 se isprinta, to ukupno ima 6 stranica, možda ni toliko, A4 stranice. Sve osim
2 posljednje dvije stranice, bave se davnom poviješću. Oni dijelovi koji se bave
3 ratom, bave se samo prvom godinom rata.

4 P: Dozvolite mi da postavim pitanje...

5 O: Ono što sam želio reći je da kada sam ja to pisao 1993. su bile one
6 informacije koje su bile raspoložive putem medija.

7 P: A mediji su preuveličavali...

8 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Panteliću, koliko sam ja shvatio
9 svjedoka, on nam je objasnio, a imamo na umu da je on znanstvenik, da je taj
10 članak iz 1993. koji je on prihvatio, barem u okviru onog pitanja koje ste mu
11 isprva postavili, da to, taj njegov tekst, je nešto što su daljnja istraživanja
12 i rat jednostavno poništili. Da je umjesto toga to zamijenjeno jednim novijim
13 člankom, ne mogu se sada sjetiti, mislim da je naslov "*Iz pepela*". Dakle, ne
14 razumijem zbog čega istražujete kvalitetu tog rada koji je možda, neću reći,
15 odbačen - to je prejaka riječ, ali na temelju iskaza svjedoka, nešto što je... o
16 čemu je svjedok promijenio stavove nakon što je izvršio dodatno istraživanje.
17 Imajmo na umu da se ovdje radi o jednom znanstveniku. Koja je svrha ovoga?

18 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, zapravo ja sam provjeravao
19 neke stenograme iz predmeta *Šešelj*. Konkretno, stranica 7454, gdje sudac
20 Antonetti pita gospodina Riedlmayera o tome kakav je njegov stav o ranijem
21 njegovom radu i sve to odnosilo se zapravo na njegovu vjerodostojnost. Gospodin
22 Riedlmayer nam je sada dao vrlo detaljan i precizan odgovor s tim u vezi. Ono
23 što ja samo sada hoću pitati je da li je... da li on zapravo sada ostaje pri

24

25

26

27

28

29

30

1 nekim riječima, pri nečemu što piše u njegovom radu, ili ne. I ja ću jednostavno
2 to citirati. Stvar je vrlo jednostavna.

3 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Dobro, ali prijedite odmah na konkretne
4 citate koje želite osporavati.

5 G. PANTELIĆ: [simultani prevod]

6 P: Gospodine Riedlmayer, da li Vi i danas stojite pri dijelu svojega rada
7 kojega sam spomenuo, a citirat ću, kada ste napisali da su: "Nacionalisti" -
8 misli se na srpske nacionaliste - "također su donijeli statut kojim je zapravo
9 kazneno djelo postalo da se nesrbini ili nesrbinja oženi nekim ko nije iste
10 nacije ili pak da stupi u spolne odnose sa nekim ko nije srpskoga naroda."

11 Da li ostajete pri tome stavu?

12 O: Ne.

13 P: Da li stojite pri jednome drugom dijelu gdje piše: "u zonama pod
14 kontrolom Srba, nesrbi su morali postaviti bijele zastave na svoje kuće", da li
15 ostajete pri toj tvrdnji?

16 O: Djelomice. Mislim da smo čuli iskaze pred ovim Sudom da je na nekim
17 lokacijama su ljudi morali izvjesiti bijelu zastavu.

18 P: I dok se bavimo ovdje na istu temu, koje ste predmete ovdje pratili na
19 Sudu? Ovaj konkretni predmet?

20 O: Ne toliko ovaj ali neke od prije, no svakako možete me podsjetiti.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 P: Vi manje-više pratite, dakle, suđenja?
- 2 O: Onoliko koliko se objavljuju, odnosno emitiraju. Ja ne sjedim, odnosno
3 ne čitam transkripte.
- 4 P: Recite, molim Vas, Vi ste bili pozvani kao vještak pred Međunarodni sud
5 pravde i bili ste vještak u ime Vlade Bosne i Hercegovine, je li tako?
- 6 O: Da.
- 7 P: Vi ste zapravo bili angažirani, odnosno tko Vas je konkretno angažirao
8 - Vlada BiH ili neko konkretno vijeće kojem ste, za koje ste to pripremali?
- 9 O: Zamjenik predstavnika za Bosnu i Hercegovinu, gospodin Van Den Biesen.
- 10 P: I on je platio taj Vaš rad?
- 11 O: Da.
- 12 P: Ja sam čitao taj zapisnik gdje...
- 13 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Gospodine Panteliću, traže od Vas da
14 govorite ravno u mikrofoni.
- 15 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Ispričavam se, časni Sude.
- 16 P: Dok sam pregledavao taj konkretni transkript, poštovana kolegica Korner
17 Vas je ispitivala na tom dijelu, je li tako?
- 18 O: Da.
- 19 P: Recite, u pripremi za to svjedočenje, jeste li s njom razgovarali,
20 jeste li raspravljali o predmetima koji se vode pred Sudom?
- 21 O: Ne. U to vrijeme ona nije radila na Međunarodnom sudu, to je bio prvi
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 put da sam se susreo s njom. Jedini razgovor prije mogega iskaza je bio o tome
2 jer sam pripremio jedan tekst i mi smo, zapravo, pronašli stvari u vezi s kojima
3 će ona postavljati pitanja.

4 P: Ispravite me ako griješim, gospodine Riedlmayer, ali ja mislim da je
5 dio Vašega iskaza pred Međunarodnim sudom pravde se ticao zapravo nekakve
6 povijesne prakse koja kaže da su Muslimanske džamije bile građene na povijesnim
7 temeljima srpskih pravoslavnih crkava, jesam li u pravu?

8 O: Ne bi to bilo tako kako sam ja kazao. Da li biste mogli možda
9 parafrazirati?

10 P: Ispravite me ako griješim, no dio Vašega iskaza bio je ilustracija kako
11 su u povijesti Muslimanske vjerske građevine, poput džamija, bile građene na
12 temeljima nekadašnjih pravoslavnih crkava koje su bile razorene u nekom trenutku
13 u povijesti.

14 O: Ja se ne sjećam da je to bilo dijelom mogega svjedočenja ali naravno
15 možete mi osvježiti pamćenje. Zapravo kako se pojavilo u unakrsnom ispitivanju,
16 primjerice u predmetu *Šešelj* moj je stav da je to bilo vrlo neuobičajeno. U
17 nekoliko slučajeva na Kosovu, a ne u Bosni, bile su crkve koje su pretvorene u
18 džamije ili pak džamije sagrađene na ruševinama crkava. U Bosni je to bilo vrlo
19 neuobičajeno. Dogodilo se samo na nekoliko mjesta, jedan poznati slučaj je u
20 Jajcu gdje je katolička crkva pretvorena u džamiju i u stoljećima koja su
21 uslijedila došlo je do potresa, bilo je nesreća -

22 P: Što je bilo s Bijeljinom?

23 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja se ispričavam, ali ja na popisu dokaznih
24 predmeta nisam vidio, dakle, za gospodina Pantelića, nijedan zapisnik sa
25 Međunarodnog suda pravde. Ako će on suočavati svjedoka s onim što je govorio

26

27

28

29

30

1 pred Međunarodnim sudom pravde, treba nam kazati na kojoj je to stranici.

2 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Ne, ne, ne.

3 G. HANNIS: [simultani prevod] Ma da!

4 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Da.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, ali kaže se, govori se o onome što je
6 svjedok navodno kazao u svom iskazu pred Međunarodnim sudom pravde, a prema
7 praksi koju ste Vi postavili i pravilima, onda se treba pozvati na konkretnu
8 stranicu zapisnika.

9 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Preći ću ja na nešto drugo, časni Sude.

10 P: Recite mi gospodine Riedlmayer, da li Vam je poznata takva praksa,
11 konkretno u Bijeljini?

12 O: Ja znam -

13 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Da, pa idem dalje.

14 PREVODILAC: Sudac Delvoie nema uključen mikrofoni.

15 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] No mislite, časni Sude -

16 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Koliko sam ja shvatio, to znači preći
17 na drugu temu.

18 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Pa da, nema problema.

19 P: Recite molim Vas, gospodine Riedlmayer, Vi... odnosno u Vašoj
20 biografiji spominje se da ste od 1969. kad ste diplomirali pa do 1972. bili
21 slobodni prevoditelj, je li tako?

22 O: Da.

23 P: Vi ste uglavnom putovali Srednjim istokom, bili ste u Turskoj, u toj
24 regiji?

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, slobodni prevoditelj je sasvim drukčija kategorija. Ja sam zapravo
2 radio sljedeće, ja sam kada sam završio magisterij, dobio sam Fulbrightovu
3 stipendiju i onda sam otišao u Tursku da bih tamo proučavao arhive i knjižnice
4 koje sadržavaju manuskripte. Jedan od načina da zaradim nešto novaca bilo je da
5 se bavim prevodenjem.

6 P: Dobro. Nakon toga ste išli u Iran i tamo ste se još dodatno obrazovali,
7 učili ste jezik, povijest.

8 O: Da, da ja sam pohađao ljetni tečaj Perzijskog jezika na sveučilištu u
9 Teheranu.

10 P: Za vrijeme Vaše karijere, a govorim i o Bosni, odnosno Vašem radu u
11 Bosni, jeste li, da li je ikada s Vama u kontakt stupio netko od stranih
12 obavještajnih službi, primjerice AID u Bosni i Hercegovini ili Iranska
13 obavještajna služba, ili pak Turska obavještajna služba, jeste li imali takvih
14 kakvih kontakata?

15 O: Ne.

16 P: Vi sebe smatrate nepristranim i objektivnim vještakom iz kulturne
17 baštine Bosne i Hercegovine?

18 O: Da.

19 P: U svome radu Vi niste provjerili u zbirci materijala, niste provjerili
20 nijedan konkretni dodatni dokument iz arhiva Republike Srpske, prema tome Vaš se
21 rad usredotočivao samo na arhivu takozvane federacije Bosne i Hercegovine?

22 O: Ja nisam radio arhivsku pretragu, nego sam radio istraživanje na
23 terenu. Što se toga tiče ja sam se oslanjao na lokalne izvore, kao i za
24 fotografije.

25 P: No niste stupili u kontakt ni skim od vladinih dužnosnika Republike
26 Srpske, primjerice s nekim iz Ministarstva unutarnjih poslova ili pravosuđa ili

27

28

29

30

1 nekog takvog, dakle nemate nikakvog konkretnog kontakta s njima, da ili ne?

2 O: Ne.

3 P: Prema tome, Vi ste svoj izvještaj napisali samo na osnovi izvora iz
4 Federacije Bosne i Hercegovine, dakle Muslimansko - Hrvatske federacije?

5 O: Ma ne. Ako pogledate općine, većina moga terenskog rada zapravo
6 obavljena je u Republici Srpskoj i većina podataka koje sam dobio nisu bili iz
7 Vladinih izvora nego od mjesnih ljudi, dakle mjesnih vjerskih zajednica koje su
8 bili vlasnici tih zgrada i imali dokumentaciju s tim u vezi. Ja ću se vratiti
9 korak natrag, s tim u vezi. Ja jesam dobio od Republike Srpske, iz dakle
10 općinskih arhiva, dobio sam katastarske podatke za veliki broj džamija i crkava
11 koje su bile razorene.

12 P: Ali gospodine Riedlmayer, Vi niste razgovarali ni s jednim
13 potencijalnim izvorom informacija srpske narodnosti, je li tako?

14 O: Mislite u Republici Srpskoj, odnosno u vlasti Republike Srpske?

15 P: Da.

16 O: Ne, nisam.

17 P: Kako ste rekli, Vi niste stručnjak za vojna pitanja, niste ni stručnjak
18 za umjetnost. Vi ste knjižničar i bibliograf, jesam li u pravu?

19 O: Ja jesam specijalist za dokumentaciju u umjetnosti, to radim zadnjih 25
20 godina.

21 P: Ali niste... niste usko govoreći stručnjak za umjetnost poput nekoga

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tko može procjenjivati vrijednost umjetničkih djela kao takvih ili raditi
2 nekakve podatke. Mislim dakle bibliograf i knjižničar, u osnovi.

3 O: Ako Vi mene pitate mogu li odrediti datum nekog Rembrandtovog djela,
4 naravno to nije moja specijalnost. No što se tiče dokumentiranja zgrada, većina
5 toga ulazi u ono što ja radim i da, uglavnom se oslanjam na rad akademskih
6 ljudi, akademskih građana koji se time bave.

7 P: Hvala. Vi zapravo ne znate točno kako su i kada određene džamije i
8 katoličke crkve u Republici Srpskoj uništene?

9 O: Koje je tu pitanje?

10 P: Pitanje glasi imate li Vi osobnih spoznaja o tome kako se i gdje, kada
11 je kako je i gdje jedan broj vjerskih objekata, građevina koje navodite, bio
12 razoren?

13 O: Ne. Nemam saznanja iz prve ruke. Ja sam vidio dokumentaciju iz raznih
14 izvora no spoznaja iz prve ruke nemam.

15 P: dakle, Vi sve znate to, znate zapravo kakve su posljedice, ali ne znate
16 način, dakle kako, gdje i tko je to učinio, to ne znate.

17 O: Pa ja sam prikupljao televizijske snimke razaranja džamija poput onih u
18 Banja Luci i Bijeljini. Prikupljao sam fotografije, fotografije s datumima koje
19 prikazuju neku građevinu odmah nakon razaranja i u tom smislu imam

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dokumentaciju. Ali ne, ja nisam bio prisutan kada se to događalo.

2 P: Kada govorimo o Banja Luci, ja ne vidim nijedan konkretni vjerski
3 objekt kojega spominjete zato što je sve to zapravo izvan okvira optužnice
4 vremenskog, zato što se ova optužnica odnosi samo na kraj, odnosno do 31.12.
5 1992. Zapravo u Banja Luci, ako je nešto učinjeno, bilo je to nakon prosinca
6 1992. Jesam li u pravu?

7 O: Ako pogledate naslov mogega izvještaja, vidite da se Banja Luka ne
8 spominje među općinama koje ja navodim, zato što to nije za ovo suđenje.

9 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Hvala gospodine Riedlmayer, ja više nemam
10 pitanja za Vas.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Nemam ni ja pitanja.

12 PREVODILAC: Sudac Hall, mikrofona molimo!

13 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Zahtjev za prihvaćanje dokumenata je sada
14 odobren i ti će dokumenti broj dokaznog predmeta.

15 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1395 do 1406,
16 časni Sude.

17 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Riedlmayer, hvala Vam što ste
18 došli i svjedočili. Sada možete otići i želimo Vam sretan povratak kući.

19 SVEDOK: [simultani prevod] Hvala.

20 SUDIJA HALL: [nedostaje simultani prevod]

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

